Súd:	Krajský súd Trnava
Spisová značka:	26Co/121/2024
Identifikačné číslo súdneho spisu:	2120206391
Dátum vydania rozhodnutia:	29. 10. 2025
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ:	Mgr. Matúš Staríček
ECLI:	ECLI:SK:KSTT:2025:2120206391.2

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Krajský súd v Trnave v senáte zloženom z predsedu senátu: Mgr. Matúš Staríček a sudcov: JUDr. Ľuboslava Vanková a Mgr. Jozef Mačej, v spore žalobcov: 1. A. B., nar. X.XX.XXXX, trvale bytom C. XX, 2. D. B., nar. XX.X.XXXX, trvale bytom C. XX a 3. D. B., nar. XX.X.XXXX, trvale bytom C. XX, všetci žalobcovia zastúpení advokátkou: Mgr. Elena Szabóová, so sídlom Komárňanská 100, Hurbanovo, proti žalovaným: 1. FERMO, s.r.o., IČO: 44 897 162, so sídlom Tešedíkovo 87, zastúpený spoločnosťou TOKÁR advokátska kancelária, s.r.o., IČO: 36 264 750, so sídlom Sídlisko Jas 936/5, Galanta a 2. KOOPERATIVA poisťovňa, a.s., Vienna Insurance Group, IČO: 00 585 441, so sídlom Štefanovičova 4, Bratislava, zastúpený advokátom: JUDr. Baltazár Mucska, so sídlom Vajnorská 55, Bratislava, o náhradu škody a nemajetkovej ujmy, o odvolaní žalobcov v 1., 2. a 3. rade a odvolaní žalovaných v 1. a 2. rade proti rozsudku Okresného súdu Trnava č. k. 37C/20/2020-283 zo dňa 15.5.2024, takto

r o z h o d o l :

I. Odvolací súd rozsudok súdu prvej inštancie vo výrokoch I., II. a III. v časti zamietnutia nároku na náhradu nemajetkovej ujmy p o t v r d z u j e .

II. Odvolací súd rozsudok súdu prvej inštancie vo výrokoch I., II. a III. v časti vyhovenia nároku na náhradu nemajetkovej ujmy m e n í tak, že :

Žalovaní v 1. a 2. rade sú povinní zaplatiť žalobcovi v 1. rade sumu 15.000 eur do 3 dní odo dňa právoplatnosti tohto rozsudku s tým, že plnením jedného zo žalovaných zaniká v rozsahu tohto plnenia povinnosť druhého žalovaného.

Žalovaní v 1. a 2. rade sú povinní zaplatiť žalobkyni v 2. rade sumu 12.000 eur do 3 dní odo dňa právoplatnosti tohto rozsudku s tým, že plnením jedného zo žalovaných zaniká v rozsahu tohto plnenia povinnosť druhého žalovaného.

Žalovaní v 1. a 2. rade sú povinní zaplatiť žalobcovi v 3. rade sumu 6.000 eur do 3 dní odo dňa právoplatnosti tohto rozsudku s tým, že plnením jedného zo žalovaných zaniká v rozsahu tohto plnenia povinnosť druhého žalovaného.

III. Odvolací súd rozsudok súdu prvej inštancie vo výroku V. r u š í a vec mu v r a c i a v tejto časti na ďalšie konanie a nové rozhodnutie.

IV. Žalobcovia v 1., 2. a 3. rade m a j ú voči žalovaným v 1. a 2. rade nárok na náhradu trov konania pred súdom prvej inštancie vo vzťahu k nároku na náhradu nemajetkovej ujmy v plnom rozsahu.

V. Žiadna zo strán n e m á nárok na náhradu trov odvolacieho konania vo vzťahu k nároku na náhradu nemajetkovej ujmy.

o d ô v o d n e n i e :

1. Rozsudkom napadnutým odvolaním súd prvej inštancie výrokom I. žalovaným v 1. a 2. rade uložil povinnosť zaplatiť žalobcovi v 1. rade spoločne a nerozdielne náhradu nemajetkovej ujmy v sume 15.000 eur, a to do 3 dní odo dňa nadobudnutia právoplatnosti rozsudku, a vo zvyšku (85.000 eur) súd návrh žalobcu v 1. rade voči žalovaným v 1. a 2. rade na náhradu nemajetkovej ujmy zamietol; výrokom II. žalovaným v 1. a 2. rade uložil povinnosť zaplatiť žalobkyni v 2. rade spoločne a nerozdielne náhradu nemajetkovej ujmy v sume 12.000 eur, a to do 3 dní odo dňa nadobudnutia právoplatnosti rozsudku, a vo zvyšku (88.000 eur) súd návrh žalobkyne v 2. rade voči žalovaným v 1. a 2. rade na náhradu nemajetkovej ujmy zamietol; výrokom III. žalovaným v 1. a 2. rade uložil povinnosť zaplatiť žalobcovi v 3. rade spoločne a nerozdielne náhradu nemajetkovej ujmy v sume 6.000 eur, a to do 3 dní odo dňa nadobudnutia právoplatnosti rozsudku, a vo zvyšku (94.000 eur) súd návrh žalobkyne v 2. rade voči žalovaným v 1. a 2. rade na náhradu nemajetkovej ujmy zamietol; výrokom IV. žalobcovi v 1. rade súd priznal nárok na náhradu trov konania vo vzťahu k náhrade nemajetkovej ujmy v rozsahu 100 % z prisúdenej sumy (15.000 eur), ktorú sú mu žalovaní v 1. a 2. rade povinní zaplatiť spoločne a nerozdielne; žalobkyni v 2. rade priznal nárok na náhradu trov konania vo vzťahu k náhrade nemajetkovej ujmy v rozsahu 100 % z prisúdenej sumy (12.000 eur), ktorú sú jej žalovaní v 1. a 2. rade povinní zaplatiť spoločne a nerozdielne; žalobcovi v 3. rade priznal nárok na náhradu trov konania vo vzťahu k náhrade nemajetkovej ujmy v rozsahu 100 % z prisúdenej sumy (6.000 eur), ktorú sú mu žalovaní v 1. a 2. rade povinní zaplatiť spoločne a nerozdielne; výrokom V. žalovaným v 1. a 2. rade uložil povinnosť zaplatiť spoločne a nerozdielne Slovenskej republike, na účet súdu prvej inštancie, súdny poplatok vo výške 2.089 eur, a to do 3 dní odo dňa nadobudnutia právoplatnosti rozsudku.

2. Svoje rozhodnutie odôvodnil právne aplikáciou ust. čl. 19 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky, § 11, § 13 ods. 1, 2 a 3, § 415, § 420, § 427, § 428, § 442 ods. 1, § 488 a § 489 zákona č. 40/1964 Zb. Občianskeho zákonníka (ďalej len „Občiansky zákonník“), § 4 ods. 1 a 2 zákona č. 381/2001 Z. z. o povinnom zmluvnom poistení zodpovednosti za škodu spôsobenú prevádzkou motorového vozidla, § 5 ods. 1 zákona č. 215/2006 Z.z. o odškodňovaní osôb poškodených násilnými trestnými činmi, § 1 písm. a) nariadenia vlády Slovenskej republiky č. 280/2016 Z.z., ktorým sa ustanovuje suma minimálnej mzdy na rok 2017.

3. Vecne rozhodnutie odôvodnil tým, že žalobcovia žalobou doručenou súdu dňa 14.8.2020 žiadali, aby súd 1/ uložil žalovaným povinnosť zaplatiť žalobcom v 1. a 2. rade ako spoločným veriteľom náhradu pohrebných nákladov na pochovanie a zriadenie hrobového miesta vo výške 3.580,31 eur, pričom plnením jedného zo žalovaných zaniká v rozsahu tohto plnenia povinnosť plnenia druhého zo žalovaných, 2/ uložil žalovaným povinnosť zaplatiť každému zo žalobcov v 1., 2. a 3. rade po 100.000 eur titulom náhrady nemajetkovej ujmy, pričom plnením jedného zo žalovaných zaniká v rozsahu tohto plnenia povinnosť plnenia druhého zo žalovaných, a 3/ uložil žalovaným povinnosť nahradiť žalobcom trovy konania.

4. Súd prvej inštancie vo veci vydal dňa 15.11.2021 rozsudok č. k. 37C/20/2020-126, ktorým výrokom I. žalovaným v 1. rade a 2. rade uložil povinnosť zaplatiť spoločne a nerozdielne žalobcom v 1. a 2. rade spoločne a nerozdielne z titulu náhrady škody sumu 1.824,19 eur (1.150,31 eur za pohreb / pohrebné služby, 10 eur za cintorínsky poplatok / hrobové miesto, 663,88 eur náklady na vyhotovenie pomníka), a to do 3 dní odo dňa nadobudnutia právoplatnosti rozsudku, a vo zvyšku nároku žalobcov v 1. a 2. rade na náhradu škody (1.756,12 eur) súd žalobu zamietol; výrokom II. žalovaným v 1. a 2. rade uložil povinnosť zaplatiť žalobcovi v 1. rade spoločne a nerozdielne náhradu nemajetkovej ujmy v sume 15.000 eur, a to do 3 dní odo dňa nadobudnutia právoplatnosti rozsudku, a vo zvyšku (85.000 eur) návrh žalobcu v 1. rade voči žalovaným v 1. a 2. na náhradu nemajetkovej ujmy zamietol; výrokom III. žalovaným v 1. a 2. rade uložil povinnosť zaplatiť žalobkyni v 2. rade spoločne a nerozdielne náhradu nemajetkovej ujmy v sume 12.000 eur, a to do 3 dní odo dňa nadobudnutia právoplatnosti rozsudku, a vo zvyšku (88.000 eur) návrh žalobkyne v 2. rade voči žalovaným v 1. a 2. na náhradu nemajetkovej ujmy zamietol; výrokom IV. žalovaným v 1. a 2. rade uložil povinnosť zaplatiť žalobcovi v 3. rade spoločne a nerozdielne náhradu nemajetkovej ujmy v sume 6.000 eur, a to do 3 dní odo dňa nadobudnutia právoplatnosti rozsudku, a vo zvyšku (94.000 eur) návrh žalobcu v 3. rade voči žalovaným v 1. a 2. na náhradu nemajetkovej ujmy zamietol; výrokom V. určil že v časti konania o náhradu škody vo vzťahu žalobcov v 1. a 2. rade a

žalovaných v 1. a 2. rade nemá nárok na náhradu trov konania žiadna zo strán sporu a zároveň žalobcom priznal nárok na náhradu trov konania vo vzťahu k náhrade nemajetkovej ujmy, a to každému v rozsahu 100 % z prisúdenej sumy; výrokom VI. žalovaným v 1. a 2. rade uložil povinnosť zaplatiť spoločne a nerozdielne Slovenskej republike súdny poplatok vo výške 2.089 eur, do 3 dní odo dňa nadobudnutia právoplatnosti rozsudku. Voči uvedenému rozsudku podali odvolanie žalovaný v 1. rade a žalovaný v 2. rade (voči tým častiam rozsudku, ktorým bolo žalobcom vyhovené, a tiež voči rozhodnutiu o náhrade trov konania), ako aj žalobcovia (voči tým častiam rozsudku, ktorým bola žaloba zamietnutá, a tiež voči rozhodnutiu o náhrade trov konania).

5. Krajský súd v Trnave rozsudkom č. k. 11Co/22/2022-212 zo dňa 20.12.2022 výrokom I. rozsudok súdu prvej inštancie v napadnutom výroku I. v časti zamietnutia nároku na náhradu škody potvrdil a v časti vyhovenia nároku na náhradu škody zmenil tak, že žalovaný v 1. rade a žalovaný v 2. rade sú povinní zaplatiť žalobcom v 1. a 2. rade ako spoločným veriteľom náhradu škody vo výške 1.824,19 eur do 3 dní odo dňa právoplatnosti rozsudku s tým, že plnením jedného zo žalovaných zaniká v rozsahu plnenia povinnosť druhého; výrokom II. rozhodol, že žiadna zo strán nemá nárok na náhradu trov tohto konania vo vzťahu k uplatnenému nároku na náhradu škody; výrokom III. v napadnutých výrokoch II.. III. IV., v závislom výroku V. v časti nároku na náhradu strán vo vzťahu k uplatnenému nároku na náhradu nemajetkovej ujmy a v závislom výroku VI. zrušil a vec vrátil súdu prvej inštancie na ďalšie konanie a nové rozhodnutie.

6. Predmetom konania tak (po rozhodnutí odvolacieho súdu) ostalo rozhodnutie o uložení povinnosti žalovaným zaplatiť každému zo žalobcov v 1., 2. a 3. rade po 100.000 eur titulom náhrady nemajetkovej ujmy, pričom plnením jedného zo žalovaných zaniká v rozsahu tohto plnenia povinnosť plnenia druhého zo žalovaných, a rozhodnutie o náhrade trov konania. V časti žaloby o uložení povinnosti žalovaným zaplatiť žalobcom v 1. a 2. rade sumu 3.580,31 eur z titulu náhrady škody (za pohreb, pohrebné služby, cintorínsky poplatok, hrobové miesto bola žalobcom priznaná suma 1.824,19 eur, a vo zvyšku bol nároku žalobcov v 1. a 2. rade zamietnutý) rozsudok nadobudol právoplatnosť.

7. Súd prvej inštancie na základe vykonaného dokazovania dospel k záveru, že návrh žalobcov v 1., 2. a 3. rade na zaplatenie nemajetkovej ujmy je v zásade dôvodný, súd prvej inštancie sa ale nestotožnil s navrhovanou výškou nemajetkovej ujmy, ktorú žalobcovia žiadali priznať (po 100.000 eur každému z nich). Súd prvej inštancie uviedol, že dňa 14.8.2017 došlo na ceste medzi obcami C. a Majcichov k dopravnej nehode, pri ktorej autobus EČ E. vo vlastníctve a prevádzke žalovaného v 1. rade, ktorého vodičom bol E. F. (na základe Dohody o pracovnej činnosti, v zmysle ktorej vykonával činnosť vodiča autobusu pre žalovaného v 1. rade.), zrazil po ceste jazdiaceho cyklistu - D. B. (syn žalobcov v 1. a 2. rade, brat žalobcu v 3. rade), ktorý na následky zranení zomrel na mieste nehody. Motorové vozidlo - autobus bol v čase spôsobenia dopravnej nehody poistený na základe povinného zmluvného poistenia za škody spôsobené prevádzkou motorového vozidla - poistná zmluva č. 658619976/61 - u žalovaného v 2. rade. Vo veci sa začalo trestné stíhanie pre trestný čin usmrtenia podľa § 149 Trestného zákona, vyšetrovanie sa viedlo pred ORPZ - ODI Trnava pod sp. zn. ORP- 149/DI-TT-2017, následne bolo postúpené na Okresné riaditeľstvo PZ Trnava, odbor kriminálnej polície, kde sa viedlo pod sp. zn. CVS: ORP-326/1- VYS-TT-2018 Si. Trestným rozkazom Okresného súdu Trnava sp. zn. 4T/11/2019 z 26.3.2019 bol vodič autobusu uznaný vinným z toho, že dňa 14.8.2017 o 5,17 hod. viedol autobus evidenčného čísla E. XXX G., patriaci žalovanému v 1. rade po ceste 111/1337 v smere od Obce C. na Obec Majcichov, pričom sa nevenoval plne riadeniu autobusu, následkom čoho v úseku 9,2 km pravou prednou časťou autobusu narazil do zadnej časti bicykla D. B., v dôsledku čoho D. B. utrpel priečnu zlomeninu krčnej chrbtice s prerušením miechy, roztrhnutie hlavovo - krčných väzov, krvácanie pod mäkkú plenu mozgovú, krvácanie do mozgových komôr a ťažký úrazový opuch mozgu, ktorým na mieste podľahol; E. F. svojím konaním porušil § 4 ods. 1 písm. c) a § 15 ods. 3 zákona č. 8/2009 Z. z. o cestnej premávke, teda inému z nedbanlivosti spôsobil smrť porušením dôležitej povinnosti uloženej mu podľa zákona, čím spáchal trestný čin usmrtenia podľa § 149 ods. 1, ods. 2 písm. a) Trestného zákona, s poukazom na § 138 písm. h) Trestného zákona, za čo mu súd uložil trest odňatia slobody v trvaní 30 mesiacov (ktorého výkon podmienečne odložil na skúšobnú dobu 36 mesiacov s uložením probačného dohľadu), zároveň mu uložil povinnosť ospravedlniť sa poškodeným (žalobcovia) a uložil mu trest zákazu činnosti viesť motorové vozidlo vo výmere 5 rokov; poškodených (žalobcov) s nárokom na náhradu škody odkázal na občianske súdne konanie.

8. Čo sa týka náhrady nemajetkovej ujmy, žalobcovia v 1., 2. a 3. rade ju žiadali uhradiť od žalovaných v 1. a 2. rade v dôsledku dopravnej nehody a smrti syna a brata, každý v sume 100.000 eur. Podľa názoru súdu prvej inštancie sú pasívne legitimovaní obaja žalovaní, a to žalovaný v 1. rade ako prevádzkovateľ motorového vozidla, ktorým bola spôsobená nehoda a ktorý je teda za neoprávnený zásah do práva žalobcov a za nemajetkovú ujmu spôsobenú na ich osobnostiach zodpovedný (popri vodičovi, ktorý však v konaní žalovaný nebol) objektívne ako prevádzkovateľ motorového vozidla, ktorého prevádzkou bola škoda spôsobená (§ 427 Občianskeho zákonníka), ale pasívna legitimácia mu svedčí aj z dôvodu, že ako zamestnávateľ vodiča - vinníka dopravnej nehody, je zodpovedný za jeho konanie (§ 420 ods. 2 Občianskeho zákonníka); žalovaný v 2. rade je pasívne legitimovaný ako poisťovateľ žalovaného v 1. rade. Súd prvej inštancie poukázal na to, že v tomto smere existuje pomerne rozsiahla súdna prax a ustálená judikatúra a pasívnu legitimáciu oboch žalovaných nespochybnil vo svojom zrušujúcom rozhodnutí ani odvolací súd.

9. Spôsobenie smrti blízkej osoby je bezpochyby vážnym a nezvratným zásahom do osobnostných práv pozostalých, hlavne do ich práva na súkromie a rodinný život, nakoľko, v súdenom prípade, vzťahy medzi nebohým D. a žalobcami (v 1. a 2. rade ako rodičmi a v 3. rade ako súrodencom) boli normálne, rodina žila v spoločnej domácnosti, prežívali život bez negatív, pričom sa venovali hlavne práci v domácnosti, okolo domu, na poli a v záhrade, chovu hospodárskych zvierat; na dovolenky alebo výlety však vôbec nechodili, málokedy chodili na oslavy a návštevy do iných rodín (k nim chodievali návštevy častejšie). Žalobcovia silne a intenzívne prežívali a prežívajú smrť syna a brata, s jeho úmrtím sa ťažko vyrovnávali (resp. hlavne žalobcovia v 1. a 2. rade sa s úmrtím syna nevyrovnali doposiaľ), jeho smrť vnímajú ako stratu člena rodiny, s ktorým boli v dennom a blízkom kontakte, ktorý sa staral o domácnosť, tradície, pomáhal ostatným členom rodiny. Mimoriadne negatívne zásahy voči členom rodiny / žalobcom však neboli preukázané (v tejto súvislosti súd vníma návštevy psychológa žalobcami v 1. a 2. rade, s ktorými začali 8.4.2019, t. j. asi rok a pol po smrti D., pričom vnímal aj doposiaľ pretrvávajúce symptómy post traumatickej stresovej poruchy). Bezprostredne po smrti syna sa zhoršil zdravotný stav žalobcu v 1. rade tak, že vyžadoval hospitalizáciu, žalobkyňa v 2. rade trpela nespavosťou. V dôsledku nečakanej smrti blízkej osoby prežívali žalobcovia pocity úzkosti, smútku, zúfalstva a šoku, stratili možnosť viesť s nebohým súkromný život a sú od jeho smrti ochudobnení o sféru prirodzených vzťahov s jedným z najbližších rodinných príslušníkov, o stratu radosti s ním prežívaných. Protiprávnym konaním tak prišlo k nezvratnej deštrukcii týchto medziľudských väzieb tvoriacich základ a rámec súkromného života žalobcov a tým k zásahu do ich osobnostných práv a práva na súkromie a rodinný život, vzniknutá trauma je zo života žalobcov prakticky neodstrániteľná. Z týchto dôvodov je na mieste postup a použitie ustanovenia § 13 ods. 2 Občianskeho zákonníka, nakoľko postup podľa ods. 1 tohto ustanovenia (že by bolo postačujúce aj iba morálne zadosťučinenie prejednaním veci a ospravedlnením sa pôvodcom zásahu, pričom toto bolo realizované, ale až na príkaz súdu vydaný v trestnom konaní voči vodičovi autobusu, ktorým bol nebohý D. usmrtený) sa súdu nezdá dostatočný, resp. ani nie je dosť dobre možný vzhľadom na nezvratnosť situácie (smrť), nie je možné domáhať sa, aby sa upustilo od neoprávnených zásahov do práva na ochranu osobnosti a aby sa odstránili následky týchto zásahov, t.j. v tomto konkrétnom prípade prichádza do úvahy náhrada nemajetkovej ujmy v peniazoch, ktorej výšku určí súd s prihliadnutím na závažnosť vzniknutej ujmy a na okolnosti, za ktorých k porušeniu práva došlo, ale aj na osobu škodcu (vodič autobusu). Po zvážení všetkých skutočností však súd dospel k záveru, že nie je namieste poskytnutie nemajetkovej ujmy vo výške tak, ako to požadujú žalobcovia, nakoľko nebol preukázaný mimoriadne masívny a mimoriadne deštruktívny zásah do ich osobnostných práv, neboli preukázané mimoriadne zvýšené nepriaznivé následky smrti D. na nich. Je síce pravdou že žalobcovia a nebohý mali medzi sebou vytvorené silné väzby, ale jeho strata (s ktorou takmer nie je možné sa vyrovnať, čo súd plne chápe a akceptuje) je zmiernená tým, že žalobcovia ostali žiť v spoločnej domácnosti ako dovtedy a nebolo preukázané, že smrť D. mala výrazne nepriaznivé následky na zdravotný stav žalobcov. Súd prvej inštancie dospel k záveru, že náhrada nemajetkovej ujmy v tomto prípade plní hlavne úlohu satisfakčnú. Súd prvej inštancie vzal tiež do úvahy okolnosti, za ktorých k dopravnej nehode prišlo (s najväčšou pravdepodobnosťou zlyhanie ľudského faktora - vodiča dopravného prostriedku, na ktoré žalovaný v 1. rade - a už vôbec nie žalovaný v 2. rade - nemal priamy dosah), a čiastočne tiež príjmové a majetkové pomery vodiča ako škodcu (je starobným dôchodcom, nevlastní žiadny majetok vyššej hodnoty). Prisúdenie nemajetkovej ujmy v požadovanej výške spolu 300.000 eur súd prvej inštancie preto považoval na príliš vysoké.

10. Za zodpovedajúcu a primeranú čiastku potom považoval priznanie nemajetkovej ujmy pre žalobcu v 1. rade vo výške 15.000 eur, nakoľko u neho boli väzby a vzťah s nebohým D. najsilnejšie, najťažšie

prežíval a prežíva jeho smrť, je mu znemožnené vykonávanie aktivít a prác (avšak iba v domácnosti, v záhrade, na poli) spoločne s nebohým, čo mu chýba, v dôsledku smrti D. bol žalovaný v 1. rade aj hospitalizovaný, doposiaľ navštevuje psychiatra. Pre žalobkyňu v 2. rade súd prvej inštancie považoval za primerané priznanie nemajetkovej ujmy vo výške 12.000 eur, nakoľko táto taktiež ťažko prežívala a prežíva smrť D., doposiaľ navštevuje psychiatra, so situáciou sa však vyrovnala výrazne lepšie ako žalobca v 1. rade. Pre žalobcu v 3. rade súd prvej inštancie považoval za primerané priznanie nemajetkovej ujmy vo výške 6.000 eur, nakoľko aj keď vzťah bratov bol dobrý, každý z nich už mal viac - menej iné, vlastné, záujmy, ich vzťah už nebol výrazne blízky, resp. tesný. Pri určení výšky nemajetkovej ujmy súd prvej inštancie bral zreteľ aj na zrušujúce rozhodnutie odvolacieho súdu, z ktorého však nebolo zreteľne zrejmé, či podľa neho súd prvej inštancie vo svojom prvom rozhodnutí prisúdil príliš nízku alebo príliš vysokú sumu nemajetkovej ujmy. Súd prvej inštancie v tomto (v poradí druhom) rozhodnutí ohľadom výšky nemajetkovej ujmy zotrval na tom, že sa v takomto prípade jedná o voľnú úvahu súdu, pričom určenie výšky ani pri prvom rozhodnutí súdu prvej inštancie nebolo svojvoľné, vymykajúce sa rozhodovacej praxi. V tejto súvislosti poukázal na rozhodnutia súdu prvej inštancie, v ktorých bola priznaná v obdobných prípadoch suma od 3.000 eur do 20.000 eur, v závislosti od stupňa príbuznosti resp. blízkosti pozostalého s tým - ktorým žalobcom (napr. sp. zn. 37C/13/2018, 37C/35/2016, 37C21/2013, 37C/358/2013, 37C/178/2009). Súd prvej inštancie ďalej uviedol, že nie je možné porovnávať priznávanie nemajetkovej ujmy v iných prípadoch (už vôbec nie porovnávať ho s prípadmi tzv. tlačových káuz - ospravedlnenia za nepravdivé tvrdenia, na čo neustále poukazovala právna zástupkyňa žalobcov), nakoľko v prípade smrti jedného z člena domácnosti, resp. člena akéhokoľvek spoločenstva, vždy ide o jedinečný prípad, pri ktorom je potrebné posudzovať nespočetné a nevypočítateľné množstvo aspektov (napr. vek zomrelého a vek pozostalých, rodinný život, ktorý tieto osoby viedli a ich vzájomné interakcie, citovú naviazanosť medzi zomrelým a tým - ktorým poškodeným, spoločné prežívanie času a pod.). Podľa názoru súdu prvej inštancie nie je vhodné ani možné pri určení výšky nemajetkovej ujmy sa odvolávať na znenie zákona o odškodňovaní osôb poškodených násilnými trestnými činmi a postupovať v jeho intenciách, nakoľko tu ide o úplne inú východiskovú situáciu, a totiž o odškodnenie obetí zo strany štátu (ako o „druhoradé“ odškodnenie), nie priamo o odškodnenie od osoby, ktorá spôsobila zásah. Na súdený prípad je potom podľa názoru súdu prvej inštancie takáto konštrukcia nepoužiteľná, nakoľko nemožno stotožňovať spôsobiteľa neoprávneného zásahu (priameho škodcu, resp. jeho poisťovateľa) so subjektom, ktorý na svoje plecia vzal čiastočnú povinnosť odškodniť obeť trestného činu spôsobeného niekým iným (teda štát, ktorý plní za spôsobiteľa neoprávneného zásahu, trestného činu). V spomenutom predpise uvedený limit platí teda výhradne v prípadoch zodpovednosti štátu, ale pri náhradách, ktoré sa uplatňujú medzi súkromnými subjektami nie je zákonom stanovený žiaden limit náhrady nemajetkovej ujmy, a to ani určením minimálnej ani maximálnej výšky náhrady, ani žiadnym iným spôsobom. Súd prvej inštancie ďalej uviedol, že uvedenú sumu nemajetkovej ujmy sú jednotlivým žalobcom povinní zaplatiť žalovaní v 1. a 2. rade spoločne a nerozdielne s tým, že je zrejmé a logické, že plnením jedného z nich zaniká povinnosť plniť druhým povinným - preto podľa súdu prvej inštancie takýto výrok nie je potrebné zahrnúť do rozsudku.

11. Súd prvej inštancie rozhodol o trovách konania v zmysle ustanovenia § 255 zákona č. 160/2015 Z. z. Civilného sporového poriadku (ďalej len „CSP“), keď v časti žaloby o náhradu nemajetkovej ujmy každému zo žalobcov priznal náhradu trov konania v rozsahu 100 % z prisúdených súm. V danej veci rozhodnutie o výške priznaného plnenia žalobcom záviselo od úvahy súdu, keď v tomto prípade nejde o procesne neúspešného žalobcu, ak mu bola priznaná aspoň časť žalobou uplatneného nároku. Nemožno ho totiž zaťažiť procesnou zodpovednosťou za predvídanie výsledku na základe úvahy súdu alebo znaleckej činnosti (Doc. JUDr. Marek Števček, PhD. a kolektív autorov, Civilný sporový poriadok, Veľké komentáre, C.H.BECK, str. 926). Vzhľadom na uvedené, keďže žalobe žalobcov ohľadom náhrady nemajetkovej ujmy bolo čiastočne vyhovené, patrí im nárok na náhradu trov konania v rozsahu 100%, avšak iba z časti prisúdenej súdom.

12. O povinnosti zaplatiť súdny poplatok vo výške 2.089 eur žalovanými spoločne a nerozdielne rozhodol súd prvej inštancie v zmysle ustanovenia § 6 ods. 1, v spojení s § 4 ods. 2 písm. i), j) a § 2 ods. 2 prvá veta zákona č. 71/1992Zb. o súdnych poplatkoch a poplatku za výpis z registra trestov, nakoľko žalobcovia sú v tomto konaní oslobodení od platenia súdneho poplatku, pričom uvedená povinnosť prechádza v rozsahu prisúdenej sumy (34.824,19 eur - t. j. suma prisúdenej náhrady škody vo výške 1.824,19 eur priznaná prvým rozhodnutím súdu prvej inštancie, ktorá bola čo do výšky potvrdená odvolacím súdom + náhrada nemajetkovej ujmy pre žalobcu v 1. rade vo výške 15.000 eur + náhrada nemajetkovej ujmy

pre žalobkyňu v 2. rade vo výške 12.000 eur + náhrada nemajetkovej ujmy pre žalobcu v 3. rade vo výške 6.000 eur) na žalovaných (spoločne a nerozdielne).

13. Proti rozsudku súdu prvej inštancie podali odvolanie žalobcovia ako aj obaja žalovaní.

14. Žalovaný v 1. rade podal odvolanie proti rozsudku súdu prvej inštancie vo výrokoch I., II. a III. v časti vyhovenia nároku na náhradu nemajetkovej (v časti priznanej sumy žalobcom v 1. až 3. rade), výroku IV. o náhrade trov konania a výroku V. o povinnosti zaplatiť súdny poplatok. Odvolanie odôvodnil právne § 365 ods. 1 písm. d), f) a h) CSP. Uviedol, že samotný výrok rozsudku je v rozpore so stabilnou judikatúrou, keďže zaväzuje solidárne žalovaných napriek tomu, že táto solidarita nemá oporu v zákone. Zároveň konajúci súd v napádanom rozhodnutí vecne nesprávne rozhodol aj v časti priznaných trov konania, kedy vychádzal z celkovej výšky priznaného nároku. K otázke charakteru spoločenstva medzi solidárne zaviazanými dlžníkmi už Najvyšší súd Slovenskej republiky zaujal stanovisko, keď napríklad v rozhodnutí 4 Cdo 203/2005 uviedol, že žalovaní solidárni dlžníci sú zásadne samostatnými a nie nerozlučnými spoločníkmi v konaní. Vysvetlil, že právny základ záväzku každého z nich a prípadné námietky proti nemu môžu byť u každého spoločníka posúdené nezávisle. Samotná povaha solidarity sa vyznačuje mnohosťou právnych vzťahov spätých iba totožnosťou plnenia či predmetu plnenia. Solidárny záväzok sa ale nemusí vyznačovať totožným obsahom, rôznosť práv a povinností k tomu istému plneniu je tu prípustná. Ak teda ide o samostatné záväzky, ktoré nemusia byť ani obsahovo totožné, potom už táto skutočnosť vylučuje, že by mohlo ísť medzi solidárnymi dlžníkmi o také spoločné práva, aby sa rozsudok musel vzťahovať na všetkých. Rozsudok sa nemusí vzťahovať na všetkých žalovaných solidárnych dlžníkov a o nerozlučné spoločenstvo nepôjde tiež preto, že veriteľ si môže zvoliť, či bude o celé plnenie žalovať všetkých alebo len niektorých spoludlžníkov. Z hmotného práva, podľa ktorého je len na úvahe veriteľa, či bude celé plnenie alebo jeho časť žiadať len od niektorého alebo od všetkých solidárnych dlžníkov, totiž vyplýva, že pasívne vecne legitimovaný je ktorýkoľvek solidárny dlžník sám o sebe. Už z toho, že o založení procesného spoločenstva medzi solidárnymi dlžníkmi rozhoduje iba vôľa veriteľa (pôjde o tzv. dobrovoľné spoločenstvo), vyplýva záver o samostatnosti spoločníkov. Okrem toho, aj keby boli žalovaní všetci solidárni dlžníci, nemusí sa rozsudok vzťahovať na všetkých, lebo každému z nich prislúchajú jeho (resp. aj jeho) osobné námietky, ktoré budú posudzované iba vo vzťahu k nemu samému. Pri solidárnych záväzkoch má veriteľ samostatnú pohľadávku voči každému spoludlžníkovi a môže vymáhať splnenie záväzku v celom rozsahu alebo jeho časť voči jednému, alebo niekoľkým alebo proti všetkým spoludlžníkom, a to súčasne alebo postupne. Splnenie záväzku však jedným z dlžníkov spôsobuje voči veriteľovi zánik záväzkov ostatných spoludlžníkov. Keďže v prejednávanej veci na strane žalovaných išlo o samostatné spoločenstvo, nakoľko právny základ nároku voči každej zo žalovaných osôb je iný, nie je možné sa stotožniť s argumentáciou súdu, ktorý uložil žalovaným zaplatiť sumu nemajetkovej ujmy spoločne a nerozdielne. Konajúci súd tak nesprávne vec posúdil a na základe vykonaných dôkazov dospel k nesprávnym skutkovým zisteniam, čím prijal nezákonný a právne neudržateľný rozsudok.

15. Vo vzťahu k náhrade trov konania a k jej výške žalovaný v 1. rade poukázal na rozhodnutia Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 6M Cdo 7/2010, Ústavného súdu Slovenskej republiky sp. zn. II. ÚS 81/2011 a na ustanovenie § 10 ods. 8 vyhlášky č. 655/2004 Z. z. Ministerstva spravodlivosti Slovenskej republiky o odmenách a náhradách advokátov za poskytovanie právnych služieb, podľa ktorého „vo veciach ochrany osobnosti podľa Občianskeho zákonníka, vo veciach ochrany podľa predpisov o masovokomunikačných prostriedkoch, vo veciach ochrany osobných údajov alebo vo veciach týkajúcich sa práva duševného vlastníctva je tarifnou hodnotou 1000 eur, ak sa nežiada náhrada nemajetkovej ujmy, a 2000 eur, ak sa žiada náhrada nemajetkovej ujmy“. Ak teda súd vo výroku IV. napadnutého rozhodnutia priznal žalobcom nárok na náhradu trov konania zo sumy presahujúcej 2.000 eur, postupoval v rozpore s citovaným ustanovením vyhlášky Ministerstva spravodlivosti Slovenskej republiky, ktoré uvádza ako tarifnú hodnotu sumu 2.000 eur vo veciach ochrany osobnosti podľa Občianskeho zákonníka, ak sa žiada náhrada nemajetkovej ujmy. Vzhľadom na uvedené žalovaný v 1. rade navrhol, aby odvolací súd napadnuté rozhodnutie zmenil tak, že žalobu v celom rozsahu zamietne a prizná žalovanému v 1. rade voči žalobcom nárok na náhradu trov prvoinštančného a odvolacieho konania v rozsahu 100 %.

16. Žalovaný v 2. rade podal odvolanie proti rozsudku súdu prvej inštancie vo výrokoch I., II. a III. v časti vyhovenia nároku na náhradu nemajetkovej (v časti priznanej sumy žalobcom v 1. až 3. rade), výroku IV. o náhrade trov konania a výroku V. o povinnosti zaplatiť súdny poplatok. Odvolanie odôvodnil

právne § 365 ods. 1 písm. d), f) a h) CSP. Podľa žalovaného v 2. rade sa súd v odôvodnení rozsudku nevyporiadal s jeho argumentáciou, nevyhodnotil správne vykonané dokazovanie a nesprávne právne vec posúdil. Rozsudok považuje za nesprávny, keďže súd sa nedokázal vysporiadať so zásadnými tvrdeniami žalovaného v 2. rade v kontexte priznaných súm, ktoré sú vzhľadom na zistenia súdu uvádzané aj v odôvodnení napádaného rozsudku nenáležíte vysoké. Z vykonaného dokazovania vyplynuli dôvody na zníženie náhrady, ku ktorej súd nechcel pristúpiť a riadil sa skôr etickými princípmi na úkor právneho hodnotenia veci, čím zásadne narušil rovnosť strán a právo na spravodlivý proces. Súd prvej inštancie nedostatočne vyhodnotil vznesené námietky a nedostatočne sa vysporiadal s právnym názorom nadriadeného súdu, pričom výroky rozsudku sú v rozpore so stabilnou judikatúrou, keďže zaväzujú solidárne žalovaných napriek tomu, že táto solidarita nemá oporu v zákone. Konajúci súd v napádanom rozsudku vecne nesprávne rozhodol aj v časti priznaných trov konania, kedy vychádzal z celkovej výšky priznaného nároku. Súd nezohľadnil to, že žalovaným je len poisťovateľ, ktorý nie je spôsobilý poskytnúť iné formy satisfakcie, ktoré predpokladá § 13 Občianskeho zákonníka. Súd prvej inštancie sa pri určení priznanej výšky náhrady nemajetkovej ujmy v peniazoch dôsledne neriadil princípmi jej primeranosti a proporcionality a nedostatočne zohľadnil jednotlivé kritéria, ktoré sú rozhodné pre priznanie náhrady nemajetkovej ujmy. Rozhodnutie je arbitrárne a nepreskúmateľné, nakoľko nespĺňa zákonné podmienky a požiadavky na jeho odôvodnenie. Konajúci súd správne skúmal aj majetkové pomery vodiča, avšak tie dostatočne nezohľadnil, aj keď uviedol, že vodič je starobným dôchodcom a nevlastní žiaden majetok vyššej hodnoty. Tieto zistenia však nekorešpondujú s priznanými náhradami, kedy je zrejmé, že tie sú pre vodiča likvidačné. Priznané sumy tak nezohľadňujú súdom zistené skutočnosti. Súd sa nesprávne vysporiadal s argumentáciou žalovaného v 2. rade o tom, že je potrebné prihliadať na majetkové pomery pôvodcu zásahu a nie poisťovateľa, ktorý má regresné právo voči pôvodcovi zásahu. Súd sa nesprávne vysporiadal s tým, že za určité zadosťučinenie žalobcovi je nutné považovať aj uloženie trestu v trestnom konaní. K tomu, aby nárok na relutárnu náhradu nemajetkovej ujmy bol vôbec súdom priznaný, musí tento dospieť k záveru, že morálne zadosťučinenie sa javí ako nepostačujúce. Konkrétne formy zadosťučinenia (odsúdenie pôvodcu zásahu v trestnom konaní, ospravedlnenie, prejav ľútosti a pod.) a ich dopady do sféry pozostalých je treba zohľadniť i pri určení výšky škody. Súd podporne neprihliadal ani na kvantifikáciu iných foriem odškodnenia.

17. Konajúci súd po vyhodnotení pomerov v rodine nebohého neaplikoval správne sudcovskú úvahu pri určení výšky náhrady nemajetkovej ujmy v peniazoch. Legislatíva výšku náhrady nemajetkovej ujmy pozostalých príbuzných obete dopravnej nehody explicitne neupravuje a ponecháva ju výlučne na voľnej úvahe všeobecných súdov, avšak voľná úvaha nemôže vyústiť vo svojvoľné rozhodnutie bez náležitého odôvodnenia. Pri určovaní výšky nároku na náhradu nemajetkovej ujmy je potrebné zohľadňovať aj legislatívu upravujúcu obdobné nároky. Takou právnou úpravou je zákon č. 274/2017 Z. z. o obetiach trestných činov a o zmene a doplnení niektorých predpisov, v zmysle ktorého podľa § 12 ods. 2. prvá veta: ,,Ak bola trestným činom spôsobená smrť, obeť násilného trestného činu má nárok na vyplatenie odškodnenia za spôsobenú nemajetkovú ujmu vo výške dvadsaťpäťnásobku sumy mesačnej minimálnej mzdy platnej na obdobie kalendárneho roka, v ktorom došlo k spáchaniu trestného činu.“. Nakoľko k smrti nebohého došlo v roku 2017 a minimálna mzda bola v danom roku v sume 435 eur, ak by k úmrtiu nebohého došlo v dôsledku trestného činu, nárok žalobcu by predstavoval sumu 10.875 eur. V zmysle § 13 predmetného zákona: ,,Celková suma odškodnenia poskytnutá podľa tohto zákona nesmie presiahnuť päťdesiatnásobok sumy mesačnej minimálnej mzdy platnej na obdobie kalendárneho roka, v ktorom došlo k spáchaniu trestného činu.“ Žalobcovia by tak mali súhrne nárok na sumu 21.750 eur. V tejto súvislosti žalovaný v 2. rade poukázal na rozhodnutia Krajského súdu Košice sp. zn. 5Co/121/2022 a Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 6MCdo/15/2012. Pri určovaní výšky náhrady za porušenie osobnostných práv musí byť zohľadnená výška náhrady, ktorá je priznávaná za telesné zranenia alebo ktorá je priznávaná obetiam násilných činov, pričom náhrada za porušenie iných osobnostných práv by nemala bez existencie závažných a dostatočných dôvodov prevyšovať maximálnu výšku náhrady priznávanú za telesné zranenia alebo násilné činy (Iltalehti a Karhuvaara v. Fínsko). V predmetnom konaní sa neodškodňuje náhrada za ľudský život, nakoľko ten má nevyčísliteľnú hodnotu, ale odškodňuje sa „len“ zásah do osobnostných práv podľa§ 11 Občianskeho zákonníka, a to práva na súkromie, ktoré v sebe zahŕňa aj právo na rodinný život. Priznanú sumu žalovaný v 2. rade považuje za neprimerane vysokú a vymykajúcu sa bežnej rozhodovacej praxi, najmä s poukazom na tú skutočnosť, že výška priznávanej nemajetkovej ujmy v prípadoch, kedy je preukázaná intenzita vzťahu medzi pozostalými a nebohým (v tomto prípade tento základný predpoklad absentuje), ktorý je dospelou osobou, je žalovaný pôvodca zásahu a sú kvalitatívne zhodnotené jeho majetkové pomery, sa pohybuje rámcovo v nižším sumách ako v tej, ktorú si uplatňujú, resp. v tej, ktorá im bola priznaná. Má za to,

že vo svetle rozhodnutí Ústavného súdu Slovenskej republiky je úlohou konajúcich súdov komparovať jednotlivé rozsudky v obdobných veciach a tým dospieť k spravodlivému rozhodnutiu veci.

18. Žalovaný v 2. rade za nesprávny považuje výrok súdu prvej inštancie aj z toho dôvodu, že žalobcovia si voči žalovanému v 1. rade uplatňovali náhradu nemajetkovej ujmy cez ustanovenia Občianskeho zákonníka, ale voči žalovanému v 2. rade si uplatňovali náhradu škody cez ustanovenia zákona č. 381/2001 Z. z. Vzhľadom na uplatňovanie dvoch nárokov voči dvom subjektom cez dva samostatné právne predpisy, nie je možné zaviazať žalovaných spoločne a nerozdielne na náhradu nemajetkovej ujmy, resp. škody. Rovnako konajúci súd nesprávne rozhodol o výške trov konania, kedy za základ nároku, t.j. tarifnú odmenu považoval výšku sumy rovnajúcej sa úspechu v spore. Žalobcovia zastúpení právnym zástupcom si v konaní uplatňovali nárok na náhradu nemajetkovej ujmy. Pre priznanie trov konania je potrebné aplikovať ustanovenie § 10 ods. 8 vyhlášky č. 655/2004 Z. z. Ministerstva spravodlivosti Slovenskej republiky o odmenách a náhradách advokátov za poskytovanie právnych služieb. Vzhľadom na uvedené žalovaný v 2. rade navrhol, aby odvolací súd napadnuté rozhodnutie zmenil tak, že žalobu v celom rozsahu zamietne a prizná žalovanému v 2. rade voči žalobcom nárok na náhradu trov prvoinštančného a odvolacieho konania v rozsahu 100 %.

19. Žalobcovia v 1., 2. a 3. rade podali odvolanie proti rozsudku súdu prvej inštancie vo výrokoch I., II. a III. v časti zamietnutia nároku na náhradu nemajetkovej ujmy s návrhom, aby odvolací súd rozsudok súdu prvej inštancie zmenil a žalobe vyhovel v plnom rozsahu. Odvolanie odôvodnili právne § 365 ods. 1 písm. b), d), f) a h) CSP. V odvolaní poukázali na to, že smrť dieťaťa je najtraumatizujúcejšou z radu možných životných situácií. Biologické nastavenie predurčuje na skorší odchod práve rodičov a nie dieťa – osobitne, ak toto dieťa bolo zdravé a nevykonávalo rizikové aktivity. U oboch žalobcov sa tento následok prejavil aj v ich zdravotnej sfére, a to nielen celkovým zhoršením zdravotného stavu, ale aj osobitným následkom, ktorým je vznik a trvanie posttraumatickej stresovej poruchy – ktorá bola v konaní preukázaná viacnásobne lekárskymi nálezmi. Ide o poruchu nielen vzniknutú, ale aj pretrvávajúcu, rezistentnú k dlhodobej liečbe, s pretrvávaním jej prejavov aj pri ordinovaní farmakoterapie, a zároveň priamo (kauzálne) spojenú s nespracovaním náhlej a tragickej smrti syna. Tvrdiť za tejto situácie, že „nebolo preukázané, že smrť D. mala výrazne nepriaznivé následky na zdravotný stav žalobcov“ je v rozpore s vykonaným dokazovaním. Z rovnakých dôvodov žalobcovia namietajú tvrdenie súdu, že „neboli preukázané mimoriadne zvýšené nepriaznivé následky smrti D. na nich. Ako vyplynulo z vykonaného dokazovania, je pravdou, že žalobcovia s nebohým D. ako rodina nenavštevovali hojne plesy, spoločenské udalosti, nevykonávali športové alebo obdobné voľnočasové aktivity. Z tohto však nemožno vyvodiť, že by strata rodičov bola menšia alebo nižšia. Je fakt, že žalobcovia v 1. a 2. rade zostali žiť v spoločnej domácnosti. Je však rovnako fakt, že predtým, ako vyplynulo z vykonaného dokazovania, bol to práve nebohý D., kto vnášal do tejto domácnosti veselosť, smiech, spev. Rovnako nemožno poprieť, že smútok zo smrti syna pretrváva u oboch rodičov doteraz. Vo vzťahu k zamietajúcej časti nároku žalobcu v 3. rade na náhradu nemajetkovej ujmy je pravdou, že žalobca v 3. rade sa venoval popri rodine aj vlastným záujmom. Tvrdiť však, že vzťah bratov „nebol výrazne blízky“, je v rozpore s procesne nepopretou výpoveďou žalobcu v 3. rade, ako aj svedkyne vypočutej v konaní. Bratov nespájali rovnaké záujmy ako nebohého s rodičmi, nebohý D. bol však pre žalobcu v 3. rade jedným z troch najbližších ľudí. Závažnosť ujmy sa definuje okrem iného aj zmenou, ktorá nastala v živote žalobcov práve touto ujmou, a tiež neoprávnenosťou tohto zásahu. U žalobcov v 1. a 2. rade, ktorým zomrel syn, je ujma vyjadrená až do zdravotných dosahov, u žalobcu v 3. rade okrem iného aj zásadnou zmenou života a životných plánov. Ak by ktokoľvek tvrdil, že náhlou smrťou dieťaťa sa nezmení kvalita života rodiča, jedného z dvoch bratov, že smrť nepoznačí celú rodinu, bolo by toto tvrdenie v zjavnom rozpore s realitou. Výšku priznávanej nemajetkovej ujmy, osobitne k zamietajúcej časti, súd nevysvetlil tak, aby bola pre žalobcov pochopiteľná a presvedčivá.

20. Výška priznanej nemajetkovej ujmy nezodpovedá (v tomto prípade z hľadiska nízkej výšky) ani rozhodovacej praxi všeobecných súdov. Kým u osôb, poškodených tzv. mediálnym deliktom, sa posttraumatická stresová porucha nevyskytuje, alebo iba výnimočne, u pozostalých – osobitne po smrti dieťaťa, je následkom pravidelným. Preto, aj v zmysle právnej argumentácie v rozhodnutí Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 3Cdo/163/2019 bolo namieste porovnať tieto dve kategórie zásahov do osobnostných práv a aj mieru priznávaného odškodnenia neoprávneného zásahu formou náhrady nemajetkovej ujmy (obdobne aj rozhodnutia Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 3Cdo/5/2022 a Ústavného súd Českej republiky sp. zn. I. ÚSD 2884/13). Súd však neporovnal žalovaný nárok s náhradami v prípade mediálnych deliktov a odškodňovanie obetí nehôd štátom (popri plneniach v zmysle

zákona č. 461/2003 Z.z., Zákonníka práce, poistných plnení a pod.), na ktoré žalobcovia v konaní upozorňovali (A. C., A. H., I. E., Most Kurimany, VOP Nováky, Baňa Nováky). V rozhodovanej veci žalobcovia opakovane poukazovali na výšky náhrad priznávaných súdmi za verbálne delikty, aktuálne napr. rozsudok Krajského súdu v Košiciach sp. zn. 9Co/95/2021, ktorým bola sudkyni za verbálne útoky poslanca J. prisúdená suma náhrady nemajetkovej ujmy 70.000 eur, a na rozsudok Krajského súdu v Trnave sp. zn. 10Co/149/2018, ktorým krajský súd zmenil rozhodnutie okresného súdu tak, že žalovaným uložil povinnosť zaplatiť žalobkyni v 1. rade náhradu nemajetkovej ujmy 45.000 eur a žalobkyni v 2. rade 35.000 eur vo vzťahu k nehode zo dňa 6.6.2014. Opakovane zdôrazňovali, že náhrada nemajetkovej ujmy by mala zodpovedať takému istému vývoju akému podliehajú všetky ostatné náhrady – teda mali by byť nie stabilné, na úrovni prvých rozhodnutí z rokov 2010 – 2012, ale mali by odrážať aktuálne spoločenské a ekonomické pomery.

21. Žalobcovia sa pred súdom vyjadrili, že odsúdenie vinníka dopravnej nehody na trest nízkej výmery s podmienečným odkladom nepovažujú vzhľadom na intenzitu zásahu do svojich práv a okolnosť, že došlo k usmrteniu mladého človeka, ich rodinného príslušníka, za primerané, nie to ešte postačujú či satisfakčné. Tak z výpovede sv. F., ako aj z výpovedí žalobcov a znenia trestného rozkazu Okresného súdu Trnava sp. zn. 4T/11/2017 je zrejmé, že svedok ako vinník nehody nijako žalobcom nepomohol, ani akúkoľvek pomoc neponúkol, neospravedlnil sa - a ospravedlnil sa im až vtedy, keď mu to súd prikázal výrokom trestného rozkazu – teda v situácii, kedy by absencia ospravedlnenia mohla byť priťažujúcou okolnosťou vo vzťahu k podmienečnému odkladu výkonu trestu odňatia slobody (v konaní o tzv. osvedčení sa). Ak mal problém so žalobcami sa stretnúť osobne, nič mu nebránilo, aby svoje ospravedlnenie, v čase bezprostredne po dopravnej nehode, pred rozhodnutím súdu, doručil žalobcom písomne. Neurobil tak, a tak žalobcovia oprávnene namietajú, že tak učinil až na príkaz súdu v trestnom konaní, a že ujma, ktorú im spôsobil za daných okolností s prihliadnutím na nereparovateľný a závažný následok nebola odčinená morálnym zadosťučinením. Satisfakcia nepeňažným spôsobom je vyhradená v rozhodovacej praxi pre menej závažné, až takmer bagateľné prípady zásahu do osobnostných práv.

22. Žalobcovia namietali, že súd žiadnym spôsobom nereagoval na právny názor krajského súdu vyjadrený v bodoch 26, 27 a 29 odôvodnenia rozsudku – napr. názor Najvyššieho súdu Slovenskej republiky v rozhodnutí sp. zn. 6Cdo/37/2012, v ktorom dospel k záveru, že súd je povinný vo svojom rozhodnutí zdôvodniť a vyrovnať sa s relevantnými argumentmi účastníka o neprimeranosti odškodnenia aj s prihliadnutím na rozsah odškodnenia v iných, prejednávanej veci obdobných veciach; nález Ústavného súdu Slovenskej republiky sp. zn. III. ÚS 147/06, rozhodnutie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 6MCdo/15/2012 - že určenie výšky primeranej náhrady nemajetkovej ujmy nie je záležitosťou voľnej úvahy, ktorá by nepodliehala žiadnemu hodnoteniu; jej základom je zistenie skutkových okolností, ktoré súdu umožnia úvahu na určitom kvalitatívnom posúdení základných súvislostí, nález Ústavného súdu Slovenskej republiky sp. zn. III. ÚS 288/2017, že príslušný súd musí uskutočniť dokazovanie a následne na základe z neho vyplývajúcich skutkových zistení posúdiť, či táto ujma vznikla a ako bola závažná... závery súdu musia byť riadne odôvodnené a musia spočívať na logických a legitímnych faktoch. Preto odôvodnenie napadnutého rozsudku súdu týkajúce sa výšky nemajetkovej ujmy je arbitrárne a neodôvodnené, nezohľadňujúce okolnosti predmetnej veci.

23. Podľa žalobcov nie je dôvod redukcie uplatneného nároku na náhradu nemajetkovej ujmy v závislosti od hodnotenia majetkových pomerov osoby, ktorá nie je stranou sporu (vodiča) a zároveň nároku, ktorý je v zmysle zákonnej úpravy plne krytý poistným plnením. Takéto hľadisko nevnáša ani pracovnoprávny vzťah medzi žalovaným v 1. rade a vodičom, teda ani priznaním nároku v plnej výške by nebola ohrozená existencia či živobytie vodiča – vinníka dopravnej nehody. Žalobcovia ďalej uviedli, že za vodiča zodpovedá ex lege žalovaný v 1. rade, ktorý vinníka zamestnával, umožnil mu vedenie vozidla na hromadnú prepravu osôb bez riadnej evidencie doby vedenia vozidla (teda toleroval zjavne protiprávny stav); ako zamestnávateľ zodpovedá aj za výber osôb, ktorým zverí vedenie vozidla na prepravu väčšieho množstva osôb. Štatutárny zástupca nenamietal výšku žalovaných nárokov ako neprimerané a sám ako „cudzia“ osoba sa cítil smrťou D. dotknutý aj na emocionálnej a osobnej rovine. Majetkov pomery žalovaného v 1. rade žalobcovia preukázali a týmto majetkovým pomerom by nebolo neprimerané ani odškodnenie nemajetkovej ujmy vo výške, ktorá by bola niekoľkonásobkom súdom priznanej sumy. Pre uplynutie všetkých premlčacích a prekluzívnych lehôt nemôže žalovaný v 1. rade ako zamestnávateľ uplatniť voči vodičovi pracovnoprávny postih, a preto aj v tejto súvislosti je zohľadnenie pomerov vodiča vo vzťahu k výške nemajetkovej ujmy nedôvodné. Naopak, na strane vodiča nezohľadnil žiadnym spôsobom absenciu ospravedlnenia pozostalým žalobcom, absenciu

akejkoľvek snahy zmierniť následok vlastného konania a ani to, že vodič samotný zrážku s cyklistom D. nezaregistroval a stalo sa tak až po upozornení cestujúceho v autobuse. Ak žalobcovia vytýkali súdu bagatelizáciu ich ujmy, toto platí aj pre posudzovanie okolností dopravnej nehody, pri ktorej zomrel zdravý mladý človek, syn a brat žalobcov. Súd mal k dispozícii nielen trestný rozkaz, v ktorom je exaktne (a nie v rovine pravdepodobnosti) pomenovaná príčina dopravnej nehody a jej zavinenie. Ak odvolací súd uložil zrovnávať nemajetkovú ujmu z hľadiska jej výšky s rozhodovacou praxou, s určitosťou tým nemal na zreteli len jednotlivé rozhodnutia sudcu z rôznych rokov, naviac bez akéhokoľvek porovnania skutkových okolností, výšky priznaného nároku, špecifikácie právneho postavenia žalobcu, druhu odškodňovanej ujmy a bez akejkoľvek špecifikácie a individualizácie na rozhodovanú vec. Žalobcovia predložením výsledkov štatistického zisťovania Národnej banky Slovenska preukazujú, že im priznaná náhrada nemajetkovej ujmy nie je ani polovicou priemernej súdmi priznávanej výšky. Súd prvej inštancie nereagoval ani na výhradu odvolacieho súdu, že zo žiadneho právneho predpisu nevyplýva, že by išlo o spoločný záväzok, z ktorého by boli povinní spoločne nerozdielne. Z uvedených dôvodov považujú žalobcovia v 1. až 3. rade priznanú náhradu nemajetkovej ujmy za príliš nízku, a to bez toho, aby vo vzťahu k výške nemajetkovej ujmy bol rozsudok odôvodnený tak, aby ho považovali za spravodlivý a presvedčivý.

24. Žalobcovia v podaní zo dňa 9.9.2024 uviedli, že sa stotožňujú s názorom žalovaného v 1. rade vo vzťahu k rozhodnutiu o náhrade trov konania. Tento výrok rozsudku bude nasledovaný osobitným rozhodnutím súdu o výške trov konania, pričom v uznesení je súd viazaný zákonným vymedzením náhrady trov konania a nemôže ho prekročiť. Preto nie je potrebné túto parciálnu vec riešiť v odvolacom konaní. Žalovaný v 2. rade namieta, že boli „dôvody na zníženie náhrady“, avšak túto svoju požiadavku v odvolaní žiadnym spôsobom neodôvodňuje. Uloženie trestu vodičovi v trestnom konaní nie je ani morálnym zadosťučinením, ide o vzťah medzi štátom a páchateľom trestného činu. Morálnym zadosťučinením možno odčiniť slovnú urážku, ohováranie, nie však usmrtenie akejkoľvek fyzickej osoby, syna a brata žalobcov nevynímajúc. Odsúdenie vodiča je bezpochyby krokom k zjednaniu spravodlivosti, v žiadnom prípade však nemôže byť satisfakciou pre žalobcov, ktorí stratili svojho syna a brata. Trestné konanie a jeho výsledok sú prioritne zamerané na zistenie a potrestanie páchateľa, nie na kompenzáciu utrpenia obetí a ich rodín. Žalovaný v 2. rade argumentuje zákonom č. 274/2017 Z.z. o odškodňovaní obetí trestných činov, hoci s touto argumentáciou sa vysporiadal nielen odvolací súd v aktuálne rozhodovanej veci, ale aj dovolací súd v rozhodovacej praxi. Žalobcovia poukázali na to, že štát poskytol pozostalým po neb. A. B., ktorý zomrel vo výkone väzby, po 30.000 eur pre každého z pozostalých, čo je takmer trojnásobne viac (pri rovnakom počte pozostalých), ako súd sumárne priznal žalobcom. V týchto súvislostiach sa náhrada vo výške 15.000 eur resp. 12.000 eur javí ako neprimerane nízka aj vzhľadom na závažnosť ich utrpenia. Táto suma ani zďaleka nezohľadňuje dlhodobé psychické a emocionálne následky, ktoré u žalobcov nastali smrťou ich syna. V rozhodovanej veci žalobcami, ale aj výpoveďou svedka bola potvrdená existencia normálnych a citovo sýtených rodinných vzťahov a lekárskymi nálezmi bolo opakovane konštatované, že smrť syna u oboch rodičov spôsobila perzistujúcu posttraumatickú stresovú poruchu Ak žalovaný poukazuje na to, že žalobcovia sa nedomáhali náhrady škody proti vinníkovi dopravnej nehody – vodičovi, žalobcovia poukázali na ustálenú judikatúru, že zodpovednostným subjektom v prípade, že vinník nehody spôsobil nehodu ako zamestnanec, je vždy zamestnávateľ. Zodpovednosť za následok, nemajetkovú ujmu nevynímajúc, svedčí žalovanému v 1. rade a nie vodičovi. Preto nie je dôvod posudzovať primeranosť nemajetkovej ujmy majetkovým pomerom vodiča, ktorý dopravnú nehodu spôsobil ako zamestnanec žalovaného v 1. rade. Majetkové pomery žalovaného v 1. rade žalobcovia v konaní explicitne preukázali a tvrdia, že vzhľadom na jeho preukázané majetkové a príjmové pomery je priznaná náhrada nemajetkovej ujmy neprimerane nízka. K výhrade proti uloženiu povinností obom žalovaným spoločne a nerozdielne žalobcovia uviedli, že z právnej úpravy spoločných záväzkov vyplýva, že plnením jedného dlžníka zanikne v rozsahu jeho plnenia povinnosť plniť dlžníkovi druhému, a preto ani v tomto smere nejde o rozhodnutie, ktoré by bolo v zjavnom rozpore so zákonom a jeho účelom.

25. Žalobcovia v ďalšom priebehu odvolacieho konania poukázali na viaceré rozhodnutia súdov vo veci náhrady nemajetkovej ujmy, a to: rozhodnutie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 7Cdo/215/2020, ktorým súd za smrť dieťaťa pri dopravnej nehode priznal rodičom náhradu nemajetkovej ujmy po 50.000 eur; rozhodnutie Okresného súdu Poprad sp. zn. 9C/45/2011 v spojení s rozhodnutím Krajského súdu v Prešove sp. zn. 21Co/137/2017, ktorým súd priznal pozostalej manželke 40.000 eur, plnoletým deťom po 20.000 eur v súvislosti so smrťou pri dopravnej nehode; rozhodnutie Okresného súdu Zvolen sp. zn. 2T/210/2013 v spojení s rozhodnutím Krajského súdu v Banskej Bystrici sp. zn.

14Co/19/2017, ktorým súd priznal manželke zomrelého 40.000 eur, plnoletému synovi 17.000 eur, plnoletej dcére 20.000 eur; rozhodnutie Krajského súdu v Prešove sp. zn. 11Co/83/2012 v spojení s rozsudkom Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 3Cdo/18/2016, ktorým súd priznal 3 x 23.000 eur manželke a deťom obete usmrtenej pri dopravnej nehode; rozhodnutie Okresného súdu Kežmarok sp. zn. 2C/47/2018 v spojení s rozsudkom Krajského súdu v Prešove sp. zn. 22Co/10/2020, ktorým súd za usmrtenie syna a brata v dôsledku dopravnej nehody priznal obom rodičom a sestre po 25.000 eur. Poukázali tiež na aktuálny právny názor dovolacieho súdu vo veci sp. zn. 9Cdo/47/2023, podľa ktorého „nie je daný dôvod k analogickej aplikácii ustanovení zákona o obetiach na náhradu za citovú ujmu pozostalých obete dopravnej nehody. Pri určovaní výšky náhrady nemajetkovej ujmy pozostalých obete dopravnej nehody nie je dôvodné túto náhradu obmedziť najvyšším prípustným odškodnením podľa zákona o obetiach trestných činov (zákon č. 215/2006 Z.z. o odškodňovaní osôb poškodených násilnými trestnými činmi, resp. zákon č. 274/2017 Z.z. o obetiach trestných činov). Ak rozhodnutie súdu prvej inštancie, ktoré ako vecne správne potvrdil odvolací súd, vychádza z opačného právneho názoru, je potrebné konštatovať vadu nesprávneho právneho posúdenia veci (§ 432 ods. 1 CSP).“.

26. Žalovaný v 2. rade v podaní zo dňa 10.3.2025 nesúhlasil s odvolaním žalobcov. Uviedol, že námietky žalobcov majú duplicitný charakter a žalobcovia v odvolaní vo svojej podstate neuvádzajú žiadne nové argumenty. Pri určení výšky náhrady nemajetkovej ujmy v peniazoch je potrebné, aby súd vychádzal aj z kazuistiky, teda zo súm priznaných náhrad v iných obdobných prípadoch. Vzhľadom na uvedenú požiadavku kazuistiky, výšku prípadnej náhrady nemajetkovej ujmy vo vzťahu k žalobcom je nevyhnutné porovnať aj s náhradami nemajetkovej ujmy prisúdenými v iných prípadoch súdmi Slovenskej republiky, so stručným druhovým vymedzením veci (výška náhrady, rodinný vzťah zomrelého k pozostalým žalobcom, charakter protiprávneho konania, označením súdnych inštancií posudzujúcich daný prípad). Žalobcovia v nadväznosti na uplatnenú výšku nemajetkovej ujmy na podporu svojich tvrdení vo svojom odvolaní poukazujú na aktuálnu aplikačnú prax v prípade mediálnych deliktov a odškodňovanie obetí nehôd štátom. Rozhodnutia vlády Slovenskej republiky však nepatria do ustálenej praxe slovenského súdnictva a z pohľadu posudzovania jednotlivých kritérií pri určovaní konkrétnej výšky nemajetkovej ujmy sú pre toto konanie irelevantné. Poukaz žalobcov na iný druh odškodňovania nie je opodstatnený, nakoľko v daných prípadoch sa jedná o reguláciu vzťahov medzi štátom a poškodeným, nie však súkromnoprávnu sféru neoprávneného zásahu jej subjektov – uvedené tak nemôže byť komparátorom odškodňovania následkov v súkromnoprávnych vzťahoch. V konaniach o žalobách na náhradu nemajetkovej ujmy v peniazoch majú súdy nejednotný prístup, o čom svedčia aj protichodné súdne rozhodnutia a nepredvídateľné kritéria na určenie výšky nemajetkovej ujmy. Uvedené potvrdzuje i poukaz žalobcov na prehľad vo veciach náhrady nemajetkovej ujmy pozostalých spracovaných Národnou bankou Slovenska v rámci výkonu dohľadu nad poisťovňami. Od roku spracovania predmetného prehľadu prešlo obdobie, v rámci ktorého sa výška priznávanej nemajetkovej ujmy pohybuje rámcovo v nižších sumách ako v tých, na ktoré poukazujú žalobcovia. Žalovaný v 2. rade v tejto súvislosti poukázal na tieto rozhodnutia: rozsudok Krajského súdu v Žiline sp. zn. 6Co/207/2018, ktorým súd za usmrtenie syna a brata žalobcov pri dopravnej nehode priznal rodičom po 8.000 eur a súrodencom po 3.500 eur; rozsudok Krajského súdu v Prešove sp. zn. 22Co/25/2022, ktorým súd za usmrtenie priznal rodičovi sumu 12.000 eur, súrodencom po 6.500 eur a starým rodičom po 5.000 eur; rozsudok Krajského súdu v Prešove sp. zn. 22Co/43/2022, ktorým súd za usmrtenie syna a súrodenca žalobcov priznal rodičom po 12.000 eur, súrodencom po 4.000 eur s výnimkou žalobcu v 2. rade, ktorému bola priznaná suma 2.000 eur.

27. Žalovaná v podaní zo dňa 29.9.2025 nesúhlasila s poukazom žalovaného v 2. rade na ním uvádzané rozhodnutia z dôvodu odlišných skutkových a procesných okolností - vo veci Krajského súdu v Žiline sp. zn. 6Co/207/2018 (výška žalovanej sumy, žalobcovia nepodali proti rozsudku prvej inštancie odvolanie, odlišný postoj vinníka nehody, širší okruh príbuzných /6 žalobcov/, zohľadnenie celkovej výšky plnenia žalovaných voči žalobcom), vo veci Krajského súdu v Prešove sp. zn. 22Co/25/2022 (žalobkyni bola pred začatím sporu zo strany vinníka dopravnej nehody nad rámec žalovaného nároku vyplatená suma odškodnenia vo výške 7.130 eur, oľutovanie skutku zo strany žalovaného, zomrel jeden z troch súrodencov, celkovo 6 žalobcov, matka nebohého nebola vo veku, kedy by bola odkázaná na jeho starostlivosť, odvolací súd rozhodoval výhradne o odvolaniach žalovaných). Žalobcovia poukázali na rozhodnutie Okresného súdu Nitra sp. zn. 15C/14/2018, ktorý priznal náhradu nemajetkovej ujmy po smrti maloletého dieťaťa okrem rodičov aj širšiemu okruhu príbuzných, a to v rozsahu rodičia po 60.000 eur, stará matka 15.000 eur a manžel starej matky (nie vlastný starý otec dieťaťa) v sume 7.000 eur, za smrť dieťaťa v dôsledku nesprávneho poskytnutia zdravotnej starostlivosti. Preto sa žalobcovia

nestotožňujú s tvrdením žalovaného, že náhrady nemajetkovej ujmy sa časom v rozhodovacej praxi znižujú, a to vzhľadom na presne opačný vývoj spoločnosti.

28. Krajský súd v Trnave ako súd odvolací (§ 34 CSP), po zistení, že odvolania žalobcov i žalovaných boli podané včas (§ 362 ods. 1 CSP), oprávnenými subjektami (§ 359 CSP), proti rozhodnutiu súdu prvej inštancie, proti ktorému zákon odvolanie pripúšťa (§ 355 ods. 1 CSP), po skonštatovaní, že podané odvolania majú zákonné náležitosti (§ 363 CSP) a že odvolatelia použili zákonom prípustné odvolacie dôvody (§ 365 ods. 1 CSP), preskúmal napadnutý rozsudok v medziach daných rozsahom (§ 379 CSP) a dôvodmi odvolania (§ 380 ods. 1 CSP) s prihliadnutím na prípadné vady konania, iba ak by mali za následok nesprávne rozhodnutie vo veci, ktoré ale nezistil (§ 380 ods. 2 CSP), bez potreby zopakovania alebo doplnenia dokazovania vzhľadom k tomu, že odvolací súd nevstupoval do procesu modifikácie skutkového stavu, na ktorom je napadnuté rozhodnutie založené, postupom bez nariadenia odvolacieho pojednávania (§ 385 ods. 1 CSP a contrario), keď miesto a čas verejného vyhlásenia rozsudku bolo oznámené na úradnej tabuli a na webovej stránke odvolacieho súdu minimálne päť dní pred jeho vyhlásením (§ 219 ods. 3 CSP) a dospel k záveru, že rozhodnutie súdu prvej inštancie vo vzťahu k posúdeniu vzniku nároku na náhradu nemajetkovej ujmy a priznanej výšky nemajetkovej ujmy je vecne správne.

29. Predmetom prieskumu odvolacieho súdu s poukazom na odvolacie dôvody uplatnené žalobcami v 1., 2. a 3. rade i žalovanými v 1. a 2. rade bolo posúdiť, či súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces (§ 365 ods. 1 písm. b) CSP), či konanie má inú vadu, ktorá mohla mať za následok nesprávne rozhodnutie vo veci (§ 365 ods. 1 písm. d) CSP), či súd prvej inštancie dospel na základe vykonaných dôkazov k nesprávnym skutkovým zisteniam (§ 365 ods. 1 písm. f) CSP) a či rozhodnutie súdu prvej inštancie vychádza z nesprávneho právneho posúdenia veci (§ 365 ods. 1 písm. h) CSP). Všeobecne možno konštatovať, že odvolacie námietky sa týkajú vzniku nároku na náhradu nemajetkovej ujmy, nesprávne určenej výšky priznanej náhrady, nesprávnych skutkových a právnych záverov a nepreskúmateľnosti napadnutého rozsudku, pričom obe stany sporu poukazovali na to, že priznaná výška nemajetkovej ujmy sa vymyká rozhodovacej činnosti súdov v obdobných veciach, na ktorú je nutné prihliadať.

30. Podľa § 379 CSP, odvolací súd je rozsahom odvolania viazaný okrem prípadov, ak a) od rozhodnutia o napadnutom výroku závisí výrok, ktorý odvolaním nebol dotknutý, b) ide o nerozlučné spoločenstvo podľa § 77 a odvolanie podal len niektorý zo subjektov, c) určitý spôsob usporiadania vzťahu medzi stranami vyplýva z osobitného predpisu.

31. Podľa § 380 ods. 1 CSP, odvolací súd je odvolacími dôvodmi viazaný.

32. Podľa § 387 ods. 1 CSP, odvolací súd rozhodnutie súdu prvej inštancie potvrdí, ak je vo výroku vecne správne.

33. Odvolací súd preberá súdom prvej inštancie zistený skutkový stav, pokiaľ ide o skutočnosti právne rozhodné pre posúdenie žalobcami tvrdeného nároku, ktorý v dostatočnom rozsahu vykonal dokazovanie potrebné na posúdenie uplatneného nároku, výsledky dokazovania jednotlivo i vo vzájomných súvislostiach dôkladne a správne vyhodnotil, pričom i podľa odvolacieho súdu dospel k správnym skutkovým zisteniam a vec v otázke vzniku nároku na náhradu nemajetkovej ujmy a jej výšky správne právne posúdil. Odvolací súd nenachádza dôvod, pre ktorý by sa mal od záveru súdu prvej inštancie o opodstatnenosti nároku na náhradu nemajetkovej ujmy v súdom prvej inštancie priznanej výške odchýliť a preto nemôže dať za pravdu žiadnemu z odvolateľov.

34. Z obsahu spisu bolo zistené, že žalobcovia sa domáhajú náhrady nemajetkovej ujmy na tom skutkovom základe, že dňa 14.8.2017 došlo na ceste medzi obcami C. a Majcichov k dopravnej nehode, pri ktorej autobus EČ E. vo vlastníctve a prevádzke žalovaného v 1. rade, ktorého vodičom bol E. F. (na základe Dohody o pracovnej činnosti, v zmysle ktorej vykonával činnosť vodiča autobusu pre žalovaného v 1. rade.), zrazil po ceste jazdiaceho cyklistu - D. B. (syn žalobcov v 1. a 2. rade, brat žalobcu v 3. rade), ktorý na následky zranení zomrel na mieste nehody. Motorové vozidlo - autobus bol v čase spôsobenia dopravnej nehody poistený na základe povinného zmluvného poistenia za škody spôsobené prevádzkou motorového vozidla - poistná zmluva č. 6587619976/61 - u žalovaného v 2. rade. Trestným rozkazom

Okresného súdu Trnava sp. zn. 4T/11/2019 z 26.3.2019 bol vodič autobusu uznaný vinným z toho, že dňa 14.8.2017 o 5,17 hod. viedol autobus evidenčného čísla E. XXX G., patriaci žalovanému v 1. rade po ceste 111/1337 v smere od Obce C. na Obec Majcichov, pričom sa nevenoval plne riadeniu autobusu, následkom čoho v úseku 9,2 km pravou prednou časťou autobusu narazil do zadnej časti bicykla D. B., v dôsledku čoho D. B. utrpel priečnu zlomeninu krčnej chrbtice s prerušením miechy, roztrhnutie hlavovo - krčných väzov, krvácanie pod mäkkú plenu mozgovú, krvácanie do mozgových komôr a ťažký úrazový opuch mozgu, ktorým na mieste podľahol. Vodič E. F. svojím konaním porušil § 4 ods. 1 písm. c) a § 15 ods. 3 zákona č. 8/2009 Z. z. o cestnej premávke, teda inému z nedbanlivosti spôsobil smrť porušením dôležitej povinnosti uloženej mu podľa zákona, čím spáchal prečin usmrtenia podľa § 149 ods. 1, ods. 2 písm. a) Trestného zákona, s poukazom na § 138 písm. h) Trestného zákona, za čo mu súd uložil trest odňatia slobody v trvaní 30 mesiacov (ktorého výkon podmienečne odložil na skúšobnú dobu 36 mesiacov s uložením probačného dohľadu), zároveň mu uložil povinnosť ospravedlniť sa poškodeným (žalobcovia) a uložil mu trest zákazu činnosti viesť motorové vozidlo vo výmere 5 rokov; poškodených (žalobcov) s nárokom na náhradu škody odkázal na občianske súdne konanie.

35. Škodou pre účely zákona č. 381/2001 Z.z. o povinnom zmluvnom poistení zodpovednosti za škodu spôsobenú prevádzkou motorového vozidla a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších zmien a doplnení rozumie aj nemajetková ujma spočívajúca v zásahu do osobnostných práv pozostalých obete dopravnej nehody spôsobenej prevádzkou motorového vozidla. V spore o náhradu takejto ujmy je tak aj poisťovňa pasívne legitimovaná (R 61/2018). Súd prvej inštancie správne konštatoval zodpovednosť žalovaného v 1. rade ako prevádzkovateľa predmetného autobusu podľa 427 Občianskeho zákonníka (zodpovednosť za škodu vyvolaná osobitnou povahou prevádzky dopravného prostriedku, z ktorej vyplýva zdroj zvýšeného nebezpečenstva pre okolie v súvislosti s činnosťou a pohybom tohto dopravného prostriedku, pričom riziko znášania následkov zodpovednosti za škody spôsobené touto prevádzkou je zmiernené tým, že každý prevádzkovateľ je zo zákona poistený pre prípad vzniku svojej zodpovednosti za škodu spôsobenú prevádzkou motorového vozidla). Hoci na vznik tejto zodpovednosti sa nevyžaduje zavinené konanie, neznamená, že škoda spôsobená prevádzkou dopravného prostriedku nemôže byť zavinená. Zodpovednosť žalovaného v 1. rade bola daná aj porušením pravidiel cestnej premávky (§ 4 ods. 1 písm. c) a § 15 ods. 3 zákona č. 8/2009 Z.z. o cestnej premávke a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov), keďže pri určení osoby zodpovednej za nemajetkovú ujmu je daná analogická aplikácia ustanovenia § 420 ods. 2 Občianskeho zákonníka, čo znamená, že žalovaný v 1. rade zodpovedá za zásah spôsobený svojím zamestnancom, ktorý bol použitý na realizáciu činnosti žalovaného v 1. rade (vina zamestnaného vodiča bola konštatovaná trestným rozkazom Okresného súdu Trnava sp. zn. 4T/11/2019 z 26.3.2019). Podľa § 4 ods. 2 písm. a) zákona č. 381/2001 Z.z. má poistený z poistenia zodpovednosti právo, aby poisťovateľ za neho nahradil poškodenému uplatnené preukázané nároky na náhradu škody, vrátane náhrady nemajetkovej ujmy (R 61/2018) a podľa § 15 ods. 1 zákona č. 381/2001 Z.z. boli žalobcovia oprávnení ako poškodení uplatniť svoj nárok na náhradu nemajetkovej ujmy aj proti poisťovateľovi, teda žalovanej v 2. rade. V prípade uplatnenia nároku na náhradu škody spôsobenej prevádzkou motorového vozidla majú poškodení žalobcovia možnosť voľby, či budú žalovať poisteného škodcu alebo iba poistiteľa, či poisteného škodcu a poistiteľa súčasne. Ak by žalobcovia žalovali aj iba poisteného škodcu, nemá to žiaden vplyv na poistný vzťah medzi poisteným a poisťovňou, ani právne postavenie poisteného sa tým nemôže zhoršiť; poistený by mohol následne žalovať poisťovňu, ak by zaňho dobrovoľne neuhradila škodu priznanú súdnym rozhodnutím, v ktorom bola stranou sporu iba osoba poisteného škodcu. Súd prvej inštancie tak s prihliadnutím na samotný účel povinného zmluvného poistenia zodpovednosti za škodu spôsobenú prevádzkou motorových vozidiel súčasne zohľadňujúc zodpovednosť za neoprávnený zásad do osobnosti fyzickej osoby vyvolaný prevádzkou motorového vozidla pri aplikácii extenzívneho výkladu pojmu náhrada škody dospel k správnemu záveru, že žalovaní sú pasívne vecne legitimovaný v konaní o nemajetkovej ujme (v tejto súvislosti viď rozhodnutie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky z 21.10.2020 sp. zn. 4Cdo 5/2020).

36. Čo sa týka otázky náhrady nemajetkovej ujmy, odvolací súd poukazuje zhodne so súdom prvej inštancie na ustanovenie § 11 a § 13 Občianskeho zákonníka, pričom určenie výšky zadosťučinenia v peniazoch sa stáva predmetom voľného uváženia súdu. Súd prvej inštancie správne uviedol, že došlo k neoprávnenému zásahu do súkromia žalobcov chráneného § 11 Občianskeho zákonníka, ktorého súčasťou je i rodinný život, kedy z objektívneho pohľadu je strata jedného z členov tohto spoločenstva celkom neodčiniteľnou ujmou, ktorá dopadá na zostávajúcich členov rodiny, takže primeraným zadosťučinením v danom prípade je i náhrada nemajetkovej ujmy v peniazoch v zmysle

§ 13 ods. 2 Občianskeho zákonníka. Ak medzi fyzickými osobami existujú sociálne, morálne, citové a kultúrne vzťahy, vytvorené v rámci ich súkromného a rodinného života, môže porušením práva na život jednej z nich dôjsť k nedovolenému zásahu do práva na súkromie druhej z týchto osôb. Protiprávnym zásahom tretej osoby do práva na súkromie, resp. práva na rodinný život, môže byť ďalšiemu účastníkovi vzťahu spôsobená taká ujma, ktorá mu čiastočne alebo úplne bráni naplno napĺňať jeho citové potreby, t.j. nemajetková ujma postihujúca inú ako majetkovú sféru osobnosti, a to sféru osobnostnú, ku ktorej nepochybne patrí aj citová a emocionálna sféra. Ak dôjde k smrti jedného z členov rodinného vzťahu, u pozostalej osoby to zakladá to právo domáhať sa ochrany osobnosti podľa ustanovení Občianskeho zákonníka (porovnaj rozhodnutia Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 5Cdo 265/2009, 1Cdo/77/2009 a 3Cdo/228/2012).

37. Súd prvej inštancie dospel k správnemu záveru, že nečakaným úmrtím najbližšieho príbuzného žalobcov došlo k zásahu do ich osobnostných práv (práva na súkromie a rodinný život), pričom následok tohto zásahu je nereparovateľný. Súčasťou súkromného života je nepochybne aj rodinný život, zahŕňajúci vzťahy medzi blízkymi príbuznými, a preto rešpektovanie súkromného, teda i rodinného života musí zahŕňať právo na vytváranie a rozvíjanie vzťahov s ďalšími ľudskými bytosťami, aby tak bolo možné okrem iného tiež rozvíjať a napĺňať vlastnú osobnosť. Spôsobená smrť blízkej osoby preto môže vzhľadom k vzájomným úzkym a pevným sociálnym i citovým väzbám predstavovať natoľko závažnú nemateriálnu ujmu pre rozvíjanie a napĺňanie osobnosti pozostalého, že môže byť kvalifikovaná aj ako ujma znižujúca jeho dôstojnosť či vážnosť v spoločnosti (por. nález Ústavného súdu Českej republiky sp. zn. PL. ÚS 16/04 zo 4.5.2005). Z tohto pohľadu ustanovenia Občianskeho zákonníka upravujú podmienky pre uplatnenie finančnej satisfakcie za ujmu spočívajúcu v zásahu do osobnostných práv v dôsledku smrti blízkej osoby.

38. Súd prvej inštancie vo vzťahu k výške uplatňovaného nároku na náhradu nemajetkovej ujmy zistil v dostatočnom rozsahu skutočnosti relevantné pre meritórne rozhodnutie veci a prihliadal na zákonom stanovené kritériá priznávania náhrady nemajetkovej ujmy v peniazoch. Základnými kritériami určenia výšky nemajetkovej ujmy v peniazoch v dôsledku neoprávneného zásadu do práva na ochranu osobnosti, sú závažnosť vzniknutej ujmy, ako i okolnosti, za ktorých k porušeniu práva došlo (ktoré môžu byť významné tak u osoby postihnutej, ako aj u osoby, ktorá neoprávnený zásah spôsobila). V dôsledku neoprávneného zásahu vodiča motorového vozidla (zamestnanca žalovaného v 1. rade) došlo v danom prípade k násilnému pretrhnutiu silných rodinných a citových väzieb, vyplývajúcich z intenzity vzťahu so zomrelým, synom žalobcov v 1. a 2. rade a bratom žalobcu v 3. rade. Táto intenzita bola daná významnou citovou naviazanosťou. Rodina spoločne fungovala, prekonávala životné prekážky a zdieľala vzácne chvíle rodinného spolužitia. Okrem psychickej bolesti, ktorá v prípade straty veľmi blízkeho človeka je často vnímaná ako neznesiteľná, fyzická, obmedzujúca aktivity pozostalého, vyžadujúca i medikamentóznu liečbu, boli žalobcovia zasiahnutí stratou osoby, ktorá bola v produktívnom veku a nepochybne plnila v rodine nezastupiteľnú úlohu. Rodičia i brat prišli o pomoc, oporu a citový vzťah, pričom jeho absencia sa v každej fungujúcej rodine negatívne prejaví nielen vo sfére osobnostného prežívania, ale významným spôsobom ovplyvní celý život človeka.

39. Výška peňažnej náhrady je predmetom voľnej úvahy súdu, keďže zákon nestanovuje ani rámcové čiastky pre odškodnenie nemajetkovej ujmy. Preto súd musí prihliadnuť okrem závažnosti vzniknutej ujmy a okolností, za ktorých k porušeniu práva došlo, k naplneniu požiadavky účinného primeraného zadosťučinenia za vzniknutú nemajetkovú ujmu, ale i k požiadavke nezneužívania tohto právneho prostriedku na neprípustné obohacovanie, čo súd prvej inštancie i naplnil a stručne ale vecne zdôvodnil. Vodiacim parametrom proporcionálne spravodlivého zadosťučinenia je atribút primeranosti, ktorý je rozhodujúcim kritériom priznávania odškodnenia, aby bol dosiahnutý účel kompenzácie, inak napriek poskytnutému odškodneniu by sa poškodení mohli naďalej kvalifikovať ako obete porušenia Dohovoru o ľudských právach. Na druhej strane pri zachovaní proporcionality výška relutárnej (peňažnej) satisfakcie nesmie byť prostriedkom bezdôvodného obohatenia a pôsobiť na škodcu likvidačne (vyššie uvedený obsah už odznel napr. v rozsudku Krajského súdu v Trnave z 29.6.2016 sp. zn. 10Co/566/2015). Judikatúra súdov v oblasti ochrany osobnosti sa zhoduje na primárnom význame vyrovnávacieho charakteru náhrady nemajetkovej ujmy, resp. zmiernení nepriaznivého následku neoprávneného zásahu (keďže nemajetková ujma vzniknutá porušením osobnostných práv sa vo všeobecnom slova zmysle ani nedá odškodniť a rozsah vzniknutej nemajetkovej ujmy nemožno exaktne kvantifikovať a vyčísliť). V náleze Ústavného súdu Českej republiky sp. zn. 1568/09 bol konštatovaný zásah do práva na ochranu osobnosti civilným deliktom a primerané zadosťučinenie označené za jednu z civilnoprávnych

sankcií, ktorá má odrádzať rušiteľa chránených osobnostných statkov a jeho možných nasledovníkov protiprávneho konania a byť tak nástrojom prevencie, porov. nález Ústavného súdu Českej republiky sp. zn. I. ÚS 2844/14 z 22.12.2015.

40. Kritériu primeranosti priznávanej peňažnej satisfakcie priamo úmerne zodpovedá aplikácia tzv. „statusu obete“ podľa článku 34 Dohovoru o ľudských právach, ktorú objasnil Európsky súd pre ľudské práva v prípade Scordino proti Taliansku v rozhodnutí zo 6.3.2007 č. 43662/98, ako i v prípade Stanková v. Slovenská republika v rozhodnutí z 9.10.2007 č. 7205/02. Európsky súd pre ľudské práva uviedol, že pokiaľ má náprava kompenzačný charakter, jej výška nemusí byť rovnaká, akú by priznal v porovnateľných prípadoch súd, nesmie však byť zjavne neprimeraná okolnostiam prípadu, pričom pri posudzovaní tejto primeranosti je potrebné zohľadňovať aj životnú úroveň v danej krajine, a tiež to, či priznaná suma nevybočuje z právnej tradície v danej krajine, i to, ako rýchlo sa jej sťažovateľ domohol (A. K. L., M., Krátke pojednanie o škodách, ujmách a ich náhradách vo svetle judikatúry súdov vnútroštátnych, českých, Súdneho dvora Európskej únie i Európskeho súdu pre ľudské práva). Ústavný súd Českej republiky zase konštatoval, že pri stanovení výšky čiastky relutárnej náhrady je nutné použiť princíp proporcionality tiež spôsobom, že všeobecné súdy porovnajú čiastky tejto náhrady prisúdené v iných prípadoch, porov. sp. zn. I. ÚS 2844/14 (uvedené už odznelo v rozsudku Krajského súdu v Trnave z 29.6.2016 sp. zn. 10Co/566/2015).

41. Vzhľadom na uvedenú požiadavku kazuistiky, i v nadväznosti na odvolaciu argumentáciu oboch strán sporu (ktoré uvádzali nimi vybrané rozhodnutia v konaniach o náhradu nemajetkovej ujmy) odvolací súd poukazuje na niektoré rozhodnutia v obdobných prípadoch kedy sa uplatňovala náhrada nemajetkovej ujmy, keďže v tomto smere bol postup súdu prvej inštancie zjavne len formálny (uvedením spisových značiek konaní sudcu rozhodujúceho vo veci bez ozrejmenia aspoň základu predmetu jednotlivých konaní).

42. Rozsudkom Okresného súdu Trenčín sp. zn. 18C/15/2022 v spojení s rozsudkom Krajského súdu v Trenčíne sp. zn. 5Co/46/2023 bola priznaná výška nemajetkovej ujmy otcovi a matke po 13.000 eur a bratovi 5.000 eur (k úmrtiu rodinného príslušníka došlo v dôsledku dopravnej nehody, keď motorové vozidlo narazilo do cyklistky, ktorá následkom poranení pri tejto nehode zomrela). Rozsudkom Okresného súdu Trnava sp. zn. 33C/94/2016 v spojení s rozsudkom Krajského súdu v Trnave sp. zn. 10Co/84/2021 bola priznaná výška nemajetkovej ujmy manželke 20.000 eur, synovi a dcére po 10.000 eur (k úmrtiu rodinného príslušníka došlo v dôsledku dopravnej nehody). Rozsudkom Okresného súdu Trnava sp. zn. 30C/23/2017 v spojení s rozsudkom Krajského súdu v Trnave sp. zn. 10Co/47/2020 bola priznaná výška nemajetkovej ujmy manželke 23.000 eur a 4 deťom - synovi 10.000 eur (keď bol zistený veľmi blízky vzťah, otec ho zaúčal spoločnému podnikaniu, každodenne mu pomáhal) a ostatným deťom po 5.000 eur (k úmrtiu rodinného príslušníka došlo v dôsledku dopravnej nehody, keď motorové vozidlo narazilo do cyklistu, ktorý následkom poranení pri tejto nehode zomrel, pričom vodič motorového vozidla z miesta nehody ušiel). Rozsudkom Okresného súdu Senica sp. zn. 11C/182/2016 v spojení s rozsudkom Krajského súdu v Trnave sp. zn. 24Co/142/2018 bola priznaná výška nemajetkovej ujmy otcovi a matke po 10.000 eur, bratovi 10.000 eur a starej matke 5.000 eur (k úmrtiu rodinného príslušníka došlo v dôsledku dopravnej nehody, vodič bol v čase nehody pod vplyvom alkoholu, nebohý sedel na mieste spolujazdca, v čase nehody mal 27 rokov, žalobcovia v 1-3. rade žili v spoločnej domácnosti, zomrelý so žalobcom v 3. rade obýval spoločnú izbu). Rozsudkom Okresného súdu Trnava sp. zn. 37C/35/2016 v spojení s rozsudkom Krajského súdu v Trnave sp. zn. 9Co/56/2019 bola priznaná výška nemajetkovej ujmy rodičom po 20.000 eur a bratovi 10.000 eur (zomrelá bola maloletá študentka gymnázia, ktorá zomrela pri nehode autobusu). Rozsudkom Okresného súdu Košice - okolie sp. zn. 14C/147/2013 v spojení s rozsudkom Krajského súdu v Košiciach sp. zn. 11Co/537/2016 bola priznaná výška nemajetkovej ujmy rodičom po 16.500 eur (náraz do chodkyne, zomrelá bola maloletá 14. ročná dcéra, matka liečená v psychiatrickej ambulantnej liečbe). Rozsudkom Okresného súdu Bratislava II sp. zn. 7C/58/2014 v spojení s rozsudkom Krajského súdu v Bratislave sp. zn. 9Co/341/2015 bola priznaná výška nemajetkovej ujmy manželovi 15.000 eur a plnoletému synovi 7.500 eur (smrť chodkyne pri dopravnej nehode, syn nežil v spoločnej domácnosti, manžel po smrti manželky trpel depresiami). Rozsudkom Okresného súdu Dunajská Streda sp. zn. 16C/627/2015 v spojení s rozsudkom Krajského súdu v Trnave sp. zn. 25Co/214/2016 (a tiež uznesením Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 6Cdo 226/2017) bola priznaná výška nemajetkovej ujmy manželke 12.500 eur a plnoletým synom 9.000 eur, 5.000 eur a 4.000 eur (smrť pri dopravnej nehode, jeden zo synov žil ešte v spoločnej domácnosti, manželka sa psychicky zrútila, potreba odbornej psychologickej a psychiatrickej pomoci). Rozsudkom

Okresného súdu Prešov sp. zn. 12C/98/2010 v spojení s rozsudkom Krajského súdu v Prešove sp. zn. 17Co/145/2014 (a tiež uznesením Ústavného súdu Slovenskej republiky sp. zn. II. ÚS 847/2016) bola priznaná výška nemajetkovej ujmy matke 10.000 eur (smrť maloletého chodca na prechode, maloletý bol od nehody pred svojou smrťou hospitalizovaný 351 dní, pričom bol úplne narušený obvyklý spôsob života žalobkyne). Rozsudkom Okresného súdu Trnava sp. zn. 8C/55/2014 v spojení s rozsudkom Krajského súdu v Trnave sp. zn. 23Co/256/2016 bola priznaná výška nemajetkovej ujmy manželovi 10.000 eur a plnoletým dcéram 8.000 eur a 7.500 eur (smrť chodkyne pri dopravnej nehode, plnoleté dcéry, jedna žila v spoločnej domácnosti s matkou a zároveň u nej bola aj zamestnaná a jej smrťou stratila prácu). Rozsudkom Okresného súdu Prievidza sp. zn. 6C/117/2010 v spojení s rozsudkom Krajského súdu v Trenčíne sp. zn. 6Co/11/2012 bola priznaná výška nemajetkovej ujmy rodičom po 8.300 eur (smrť maloletého dieťaťa, zrazený na priechode pre chodcov). Rozsudkom Okresného súdu Humenné sp. zn. 5C/296/2014 v spojení s rozsudkom Krajského súdu v Prešove sp. zn. 7Co/121/2016 (a tiež uznesením Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 6Cdo 143/2017) bola priznaná výška nemajetkovej ujmy plnoletej dcére 6.000 eur (smrť matky – cyklistky pri cúvaní motorového vozidla, žalobkyňa dlhodobo žila s matkou v spoločnej domácnosti). Rozsudkom Okresného súdu Piešťany sp. zn. 6C/6/2014 v spojení s rozsudkom Krajského súdu v Trnave sp. zn. 11Co/207/2019 a uznesením Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 7Cdo/215/2020 (na ktoré poukázali aj žalobcovia) bola priznaná výška nemajetkovej ujmy otcovi a matke po 50.000 eur, pričom k úmrtiu rodinného príslušníka (maloletej 11 ročnej dcéry) došlo v dôsledku dopravnej nehody (pri obiehaní autobusu prešiel vodič motorového vozidla do protismeru, narazil do maloletej dcéry žalobcov a ďalšej maloletej, pričom dcéra žalobcov týmto poraneniam na mieste dopravnej nehody podľahla). V danom prípade bola súdom konštatovaná veľmi závažná intenzita vzniknutej ujmy daná vekom maloletého dieťaťa.

43. Aj v rozhodnutí Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 7Cdo/215/2020, na ktoré žalobcovia poukázali, sa uvádza, že otázka výšky priznanej náhrady nemajetkovej ujmy je vždy výsledkom posúdenia vysoko individuálnych, jedinečných skutkových okolností každej prejednávanej veci, ktoré sú nezameniteľné s okolnosťami relevantnými v iných veciach. Každé jedno rozhodnutie o priznaní náhrady nemajetkovej ujmy je založené na riešení čisto individuálnych otázok, ktoré nemôže byť považované za pravidlo pre iné prípady. Vyriešením takto vysoko individuálnej otázky (akou je určenie výšky náhrady nemajetkovej ujmy) sa ani nemôže vytvoriť ustálená rozhodovacia prax dovolacieho súdu. Z uvedeného dôvodu nemôže byť určujúcim pre rozhodnutie súdu ani porovnávanie nárokov priznaných v prípade tzv. mediálnych deliktov osobám primárne poškodeným s nárokmi priznanými v konaniach o náhradu nemajetkovej ujmy spôsobenej úmrtím rodinného príslušníka v dôsledku dopravnej nehody jeho blízkym osobám ako sekundárne poškodeným (keď pri dopravnej nehode do zásahu do práva na život dochádza u primárne poškodenej osobe, pričom u sekundárne poškodených osôb dochádza k zásahu do ich práva na súkromie, resp. práva na rodinný život). Pokiaľ potom žalobcovia v podanom odvolaní poukazujú na údaj zo štatistiky Národnej banky Slovenska ohľadom súdmi priznávanej výšky nemajetkovej ujmy, je potrebné zohľadniť, že sa jedná o údaj všeobecný a nešpecifický, z ktorého nie je možné vyvodiť jednotlivé kritéria pre určenie výšky nemajetkovej ujmy v peniazoch v dôsledku neoprávneného zásadu do práva na ochranu osobnosti. Pri posúdení a hodnotení zákonom ustanovených východísk na určenie výšky náhrady nemajetkovej ujmy postupujú totiž súdy vždy diferencovane v každom konkrétnom prípade a nezotrvávajú na určitých striktných hraniciach. V takto individualizovanom rámci určovania konkrétnej výšky náhrady nemajetkovej ujmy zovšeobecnenie ani neprichádza do úvahy, keďže rozsah vzniknutej nemajetkovej ujmy nemožno exaktne kvantifikovať a vyčísliť, ani nie je možné precedenčne zaviazať súdy ku konkrétnemu spôsobu rozhodovania (obdobne 7Cdo/73/2021, 7Cdo/131/2020, 7Cdo/87/2023).

44. Vo vzťahu k žalobcami uvádzanému rozsudku Okresného súdu Trnava sp. zn. 19C/166/2016 v spojení s rozsudkom Krajského súdu v Trnave sp. zn. 10Co/149/2018 odvolací súd uvádza, že nešlo o konečné rozhodnutie vo veci, keď o výške náhrady nemajetkovej ujmy po rozhodnutí Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 6Cdo 53/2020 rozhodoval Krajský súd v Trnave rozsudkom sp. zn. 10Co/144/2022, súdom bola priznaná výška nemajetkovej ujmy matke 35.000 eur a sestre 25.000 eur, pričom v danej veci skutkové okolnosti prípadu odôvodňovali priznanie peňažnej náhrady nad obvyklý priemer pre mimoriadny stupeň emočných útrap, odkázanosti, naviazanosti a deštrukcie rodiny (zomrelá bola maloletá študentka gymnázia; matka žila pred nehodou sama s dvoma dcérami, sestra zomrelej bola zdravotne postihnutá, matka zostala sama so zdravotne postihnutou dcérou bez opory ďalších príbuzných).

45. Ani poukaz žalovanej strany na iné druhy odškodňovania či už podľa zákona č. 215/2006 Z.z. o odškodňovaní osôb poškodených násilnými trestnými činmi alebo zákona č. 274/2017 Z.z. o obetiach trestných činov a o zmene a doplnení niektorých zákonov nebol opodstatnený. Uvedená legislatíva reguluje vzťahy medzi štátom a poškodeným alebo náhrady poskytované v rámci systému verejného poistenia, nie však súkromnoprávnu sféru v dôsledku neoprávneného zásahu jej subjektov. Obdobne ani schválené odškodnenia štátu, na ktoré poukazovali žalobcovia, vo vzťahu k pozostalým pri hromadných nešťastiach, príp. k pozostalým po osobe zomrelej vo výkone väzby nie sú spôsobilé byť komparátorom odškodňovania následkov zásahov v súkromnoprávnych vzťahoch.

46. Odvolací súd v tejto súvislosti poukazuje na nález Ústavného súdu Slovenskej republiky sp. zn. III. ÚS 754/2016, ktorý zakazuje limitovať úvahu súdu o výške náhrady nemajetkovej ujmy inými právnymi predpismi, keď konštatoval, že: „Všeobecné súdy disponujú pri rozhodovaní o výške náhrady nemajetkovej ujmy v peniazoch za vedenie trestného stíhania (obzvlášť v prípadoch, ak nezákonné rozhodnutie bolo vydané ešte za účinnosti zákona č. 58/1969 Zb.) širokou mierou uváženia a ich úvahy nemožno limitovať mechanickým porovnávaním odškodňovania iných prípadov upravených v iných právnych normách. Je to tak jednak preto, že vždy v týchto prípadoch je nevyhnutné vychádzať z osobitných okolností vecí, a jednak preto, že v prípade mechanického prenášania limitov právnej úpravy iných prípadov odškodnenia by to muselo znamenať predchádzajúce posúdenie tam stanovenej výšky odškodnenia z hľadiska spoločenskej spravodlivosti“. Uvedený nález ústavného súdu, i keď bol vyhlásený v súvislosti s náhradou nemajetkovej ujmy v peniazoch za vedenie trestného stíhania, je plne aplikovateľný aj v preskúmavanej veci. Správne preto súd prvej inštancie pri svojej úvahe o výške náhrady nemajetkovej ujmy v peniazoch vychádzal z konkrétnych okolností a vyššie uvedených kritérií v prípade každého zo žalobcov osobitne. Aj podľa aktuálnej rozhodovacej činnosti Najvyššieho súdu Slovenskej republiky (sp. zn. 7Cdo/103/2023, sp. zn. 9Cdo/47/2023) pri určovaní výšky náhrady nemajetkovej ujmy podľa § 13 ods. 2 a 3 Občianskeho zákonníka nie je dôvodné túto náhradu obmedziť najvyšším prípustným odškodnením podľa zákona o obetiach trestných činov (zákon č. 215/2006 Z.z. o odškodňovaní osôb poškodených násilnými trestnými činmi, resp. zákon č. 274/2017 Z.z. o obetiach trestných činov).

47. Podľa rozhodnutia Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 4Cdo 139/2011 vychádzajúc z ustanovenia § 13 ods. 3 Občianskeho zákonníka pre určenie výšky náhrady nemajetkovej ujmy v peniazoch súdom neustanovuje zákon žiadne medze. Uvedené zákonné ustanovenie však zakotvuje taxatívne dve kritériá: závažnosť vzniknutej ujmy (čím závažnejšia je čo do svojej intenzity i svojho trvania, tým vyššia by mala byť aj čiastka peňažného zadosťučinenia) a ďalej veľmi široko chápané okolnosti, za ktorých k neoprávnenému zásahu do osobnosti fyzickej osoby došlo (pričom vždy musia byť zistené okolnosti nielen na strane pôvodcu zásahu, ale aj na strane postihnutej osoby, konkrétne napríklad, ak je daný podiel samotnej postihnutej osoby na priebehu činnosti pôvodcu vyúsťujúcej do neoprávneného zásahu). Druhé kritérium (okolnosti, za ktorých k porušeniu práva došlo), je stanovené zámerne veľmi všeobecne tým, že by malo byť uplatnené vo vzťahu ako k postihnutej fyzickej osobe, tak k osobe, ktorá neoprávnený zásah spôsobila (napríklad či išlo na strane pôvodcu neoprávneného zásahu len o určitú ľahkú nedbanlivosť alebo naopak o úmysel). Tým je sledovaný cieľ, aby pri určení konkrétnej výšky peňažného zadosťučinenia bolo možné v rámci voľnej úvahy súdu, ktorá práve na tomto mieste dostáva veľký priestor, a v súlade s princípom spravodlivosti, pružne prihliadnuť na najrôznejšie momenty, za ktorých k neoprávnenému zásahu do osobnosti fyzickej osoby došlo. Maximálna čiastka peňažného zadosťučinenia, ktorú môže súd priznať, je ohraničená výškou žalobcom požadovaného peňažného zadosťučinenia, ktorá musí byť zrejmá zo žalobného návrhu.

48. V posudzovanej veci súd pri stanovení výšky prihliadal k judikatórne vymedzeným kritériám, ktorými sú najmä na strane pozostalých a zomrelého intenzita ich vzťahu, vek zomrelého a pozostalých, otázka hmotnej závislosti pozostalého na usmrtenej osobe, prípadne poskytnutie inej satisfakcie - morálne zadosťučinenie vo forme právneho postihu žalovaného (spravidla trestnoprávnej sankcii). Zo strany žalovaných nebola spochybňovaná pravdivosť tvrdení žalobcov týkajúca sa intenzívnych vzťahov so zomrelým v dôsledku emočnej i existenčnej väzby v širšom význame. Náhle úmrtie pre žalobcov bolo traumatizujúce (zasiahnuté stratou osoby, ktorá bola súčasťou ich života). Hodnota straty rodinného života, ako i hodnota ľudského života ako daru aj pre život najbližších príbuzných, nie je vyčísliteľná v peniazoch a peniazmi za takúto ujmu nemožno poškodeným osobám poskytnúť skutočnú satisfakciu, ale možno ňou ujmu aspoň zmierniť. Morálne zadosťučinenie ako satisfakcia v danej veci pritom neprichádza vzhľadom na charakter vzniknutej ujmy do úvahy.

49. K hodnoteniu kritérií okolností na strane škodcu je potrebné uviesť, že trestným rozkazom Okresného súdu Trnava sp. zn. 4T/11/2019 z 26.3.2019 vodič autobusu, ktorého žalovaný v 1. rade, ako svojho zamestnanca, použil na realizáciu svojej podnikateľskej činnosti (§ 420 ods. 2 Občianskeho zákonníka, rozsudok Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 3 Cdo 228/2012), bol uznaný vinným z prečinu usmrtenia (podľa § 149 ods. 1, ods. 2 písm. a) Trestného zákona), keď svojím konaním porušil § 4 ods. 1 písm. c) a § 15 ods. 3 zákona č. 8/2009 Z. z. o cestnej premávke, teda inému z nedbanlivosti spôsobil smrť porušením dôležitej povinnosti uloženej mu podľa zákona (pričom na konanie vodiča žalovaný v 1. rade priamy dosah nemal). Na strane škodcu sú významné skutočnosti ako postoj škodcu, dopad udalosti na jeho duševnú sféru (jeho subjektívne vnímanie škodovej udalosti) a majetkové pomery škodcu. Judikatúrou definované kritériá na strane škodcu sa uplatnia pritom len vtedy, ak mali súčasne vplyv na vnímanie ujmy oprávnených osôb. V prípade postoja škodcu k škodovej udalosti je vo všeobecnosti nutné vychádzať z toho, že popieranie viny v trestnom konaní sa považuje za štandardný spôsob obhajoby a prihliadať možno iba k prípadnému excesu, napr. v podobe arogantného postoja škodcu vo vzťahu k škodovej udalosti, čo v prejednávanej veci zistené nebolo. Obdobne dopad udalosti na duševnú sféru škodcu nebol spôsobilý mať vplyv na vnímanie ujmy oprávnenými osobami. Na majetkové pomery škodcu sa prihliada len výnimočne, v zmysle určitej moderácie vedenej záujmom na tom, aby nedošlo k majetkovej likvidácii škodcu (porov. rozhodnutie Najvyššieho súdu Českej republiky sp. zn. 25 Cdo 894/2018). Vyslovenie ľútosti v akejkoľvek forme je tiež považované len za elementárny prejav slušnosti, bez adekvátneho vplyvu na výšku priznanej náhrady nemajetkovej ujmy, i s poukazom na rozhodnutie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 5 Cdo 265/2009.

50. Súd prvej inštancie správne vyhodnotil kritériá pre priznanie konkrétnej výšky náhrady nemajetkovej ujmy, vychádzajúc zo závažnosti vzniknutej nemajetkovej ujmy, ako aj okolnosti, za akých došlo k neoprávnenému zásahu. Súd prvej inštancie správne vyhodnotil rozhodujúce skutkové okolnosti, ktoré spočívali v tom, že smrť syna žalobcov v 1. a 2. rade a brata žalobcu v 3. rade ich hlboko zasiahla, jeho úmrtím sa im zmenil celý život, pretože žili v šťastnom a spokojnom rodinnom spoločenstve. Všetci žalobcovia ťažko znášali útrapy, žalobcom v 1. a 2. rade sa v súvislosti s tým zhoršil zdravotný stav, keď im bola diagnostikovaná posttraumatická stresová porucha. V dôsledku tragickej smrti syna žalobcov v 1. a 2. rade a brata žalobcu v 3. rade následkom dopravnej nehody došlo k závažnej ujme spočívajúcej v strate syna a brata, čím sú všetci žalobcovia do budúcna ochudobnení o rodinný život a došlo i k citovej strate, keďže smrťou stratili lásku a radosť prežívanú so synom a bratom. Zároveň všetci utrpeli citovú ujmu spočívajúcu v nepríjemných pocitoch u žalobcov 1. a 2. rade vyžadujúcu návštevu psychiatra i medikamentóznu liečbu. Vodič motorového vozidla ako zamestnanec žalovaného v 1. rade svojím protiprávnym konaním zasiahol do osobnostných práv žalobcov, a to do ich práva na súkromný a rodinný život. Ide o závažný zásah do práva na ochranu ich osobností a keďže žiadna z morálnych foriem nie je postačujúca, sú dané predpoklady pre priznanie nemajetkovej ujmy v peniazoch. V danom prípade došlo protiprávnym konaním k nezvratnému následku spočívajúcemu v smrti syna žalobcov v 1. a 2. rade a brata žalobcu v 3. rade. Citová, morálna a sociálna ujma žalobcov je v príčinnej súvislosti s protiprávnym konaním vodiča motorového vozidla – zamestnanca žalovaného v 1. rade.

51. Za primeranú satisfakciu náhrady nemajetkovej ujmy považoval súd prvej inštancie sumu 15.000 eur vo vzťahu k žalobcovi v 1. rade, sumu 12.000 eur vo vzťahu k žalobkyni v 2. rade, sumu 6.000 eur vo vzťahu k žalobcovi v 3. rade. Odlíšenie výšky náhrady nemajetkovej ujmy žalobcov bolo adekvátne rodinnej vzťahovej väzbe, intenzite vzťahov a emočnej traumatickej ujme, čo súd prvej inštancie riadne odôvodnil v bodoch 23/3 a 23/4 odôvodnenia napadnutého rozsudku. Odvolací súd má za to, že priznaná náhrada nemajetkovej ujmy vo výške ustálenej súdom prvej inštancie zohľadňuje aj osobitosti daného prípadu a nevybočuje z rámca priznaných náhrad v porovnateľných prípadoch (smrť plnoletého človeka, ktorý bol súčasťou viacčlennej rodiny). Aj keď niet pochýb o tom, že smrť člena rodiny v dôsledku dopravnej nehody žalobcov hlboko zasiahla, došlo u nich k závažnej ujme s vplyvom na ich zdravotný stav a vnútorné prežívanie (keď s tragickou stratou rodinného príslušníka sa takmer nie je možné vyrovnať), správny bol záver súdu prvej inštancie, že v danej veci nebol preukázaný mimoriadne masívny a mimoriadne deštruktívny zásah do osobnostných práv žalobcov, ktorým sa myslí mimoriadny stupeň emočných útrap, odkázanosti, naviazanosti a deštrukcie rodiny (ako tomu bolo napr. vo vyššie spomínanej veci Okresného súdu Trnava sp. zn. 19C/166/2016). Výška náhrady nemajetkovej ujmy má byť adekvátna individuálnym okolnostiam prípadu a preto skutočnosť, že v inom súdnom konaní bola typovo rovnakému rodinnému príslušníkovi priznaná nižšia alebo vyššia suma nepreukazuje záver o neprimeranosti priznanej náhrady nemajetkovej ujmy v peniazoch v tu posudzovanej veci

(porovnaj s rozhodnutím Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 4Cdo/144/2023). Ako je uvedené vyššie, mantinelmi pre proporcionálne spravodlivé zadosťučinenie je atribút primeranosti, sledujúci účel kompenzácie a na druhej strane výška peňažnej satisfakcie nesmie byť prostriedkom bezdôvodného obohatenia a pôsobiť na škodcu likvidačne. V prejednávanej veci prisúdená náhrada nie je zjavne neprimeraná okolnostiam prípadu a nepredstavuje ani prostriedok neprípustného obohacovania sa žalobcov. V prevyšujúcej časti priznanej výšky náhrady nemajetkovej ujmy bola potom správne súdom prvej inštancie žaloba zamietnutá, z dôvodu neprimeranosti navrhovanej peňažnej náhrady žalobcami. Námietka žalobcov i žalovaných o neprimeranej výške náhrady nemajetkovej ujmy, priznanej súdom prvej inštancie, nebola z vyššie uvedených dôvodov náležitá.

52. K charakteru procesného spoločenstva odvolací súd uvádza, že pasívna solidarita, je charakterizovaná viacerými subjektmi na dlžníckej strane a ich povinnosťou splniť dlh tomu istému veriteľovi spoločne a nerozdielne. Solidarita môže byť založená právnym predpisom, pričom v takomto prípade pasívna solidarita je upravená výslovne a vyplýva zo znenia toho ktorého ustanovenia právnej normy, môže byť ďalej založená rozhodnutím súdu, ale aj dohodou účastníkov alebo povahou plnenia. Zo zákona č. 381/2001 Z. z. nevyplýva ani jeden zo spôsobov, ktorý by založil pasívnu solidaritu, pričom ani ustanovenie § 15 nedáva pre tento záver dostatočný podklad. Predmetné ustanovenie síce umožňuje uplatniť na súde nárok voči škodcovi na náhradu škody vrátane inej ujmy, ako aj voči poisťovni, no treba zdôrazniť, že ide o dva samostatné nároky poškodeného proti dvom subjektom, ale voči každému z nich z iného právneho dôvodu. V prejednávanej veci je zdrojom záväzku škodcu zodpovednosť žalovaného v 1. rade ako prevádzkovateľa motorového vozidla v zmysle súdom prvej inštancie citovaných ustanovení Občianskeho zákonníka a zdrojom záväzku žalovaného v 2. rade ako poisťovateľa plniť z povinného zmluvného poistenia je poistná zmluva. Teda v tomto smere je dôvodná odvolacia námietka, že titul, na základe ktorého má plniť žalovaný v 1. rade je odlišný od toho, na základe ktorého má plniť žalovaný v 2. rade. V tejto súvislosti odvolací súd uvádza, že ide o prípad nepravej solidarity, keď poisťovňa a škodca zodpovedajú za nemajetkovú ujmu na základe rôznych právnych titulov, preto, ak sú v konaní zažalovaní tak škodca ako i poisťovňa, žalovaní majú v konaní postavenie samostatných spoločníkov, nevzniká medzi nimi pasívna solidarita, a preto súd nemôže zaviazať škodcu a jeho poisťovateľa solidárne (spoločne a nerozdielne). Vo výroku rozsudku preto musí byť vymedzený ich vzájomný vzťah tak, že plnením jedného z nich zaniká v rozsahu tohto plnenia povinnosť druhého (porovnaj s rozsudkom Krajského súdu v Prešove sp. zn. 3Co/45/2020 zo dňa 1.12.2020).

53. Odvolací súd preto rozsudok súdu prvej inštancie v časti zamietajúcej žalobu (vo výrokoch I., II. a III. v časti zamietnutia nároku na náhradu nemajetkovej ujmy) ako vecne správny podľa § 387 ods. 1 CSP potvrdil. Z vyššie uvedeného síce vyplýva, že odvolací súd sa stotožnil s výškou každému zo žalobcov priznanej nemajetkovej ujmy, no v súvislosti s nesprávnou formuláciou výroku musel pristúpiť v zmysle § 388 CSP k zmene rozsudku v jeho vyhovujúcej časti (vo výrokoch I., II. a III. v časti vyhovenia nároku na náhradu nemajetkovej ujmy) tak, aby zodpovedala charakteru procesného spoločenstva na strane žalovaných.

54. I podľa už konštantnej judikatúry tak národných, ako aj nadnárodných súdov, súd nemusí dať odpoveď na všetky otázky nastolené účastníkmi konania, ale len na tie, ktoré majú pre vec podstatný význam, prípadne dostatočne objasňujú skutkový a právny základ rozhodnutia bez toho, aby zachádzali do všetkých detailov sporu uvádzaných účastníkmi konania. Odôvodnenie rozhodnutia tak nemusí dať odpoveď na každú jednu poznámku, či pripomienku účastníka konania, ktorý ju nastolil. Je však nevyhnutné, aby bolo reagované na podstatné a relevantné argumenty účastníkov konania (porovnaj napríklad rozhodnutia Ústavného súdu Slovenskej republiky sp. zn. II. ÚS 251/04, sp. zn. III. ÚS 209/04, sp. zn. II. ÚS 200/09), pričom je tiež potrebné vychádzať z toho, že odôvodnenia rozhodnutí prvoinštančného súdu a odvolacieho súdu nemožno posudzovať izolovane (II. ÚS 78/05, III. ÚS 264/08, IV. ÚS 372/08), pretože prvoinštančné a odvolacie konanie z hľadiska predmetu konania tvoria jeden celok. Do práva na spravodlivý proces nepatrí súčasne právo strany konania, aby sa všeobecný súd stotožnil s jej právnymi názormi, navrhovaním a hodnotením dôkazov, teda aby bolo rozhodnuté v súlade s požiadavkami strany konania a jej právnymi názormi (viď rozhodnutia Ústavného súdu Slovenskej republiky sp. zn. IV. ÚS 252/04 a sp. zn. I. ÚS 50/04).

55. Predmetom prieskumu zo strany odvolacieho súdu zostal aj od rozhodnutia vo veci samej závislý výrok V. napadnutého rozsudku, ktorým súd prvej inštancie uložil žalovaným povinnosť zaplatiť štátu na účet súdu súdny poplatok vo výške 2.089 eur. Odvolací súd z obsahu napadnutého rozsudku a

predloženého spisu zistil, že súd prvej inštancie nepostupoval pri rozhodnutí o poplatkovej povinnosti v súlade § 14 ods. 4 zákona č. 71/1992 Zb., keď zo zákona o súdnych poplatkoch expressis verbis vyplýva, že o súdnom poplatku (výške poplatkovej povinnosti) rozhoduje vyšší súdny úradník a nie sudca. Sudca rozhoduje výlučne o sťažnosti proti rozhodnutiu vyššieho súdneho úradníka o poplatkovej povinnosti. Vzhľadom k tomu, že o povinnosti zaplatiť tento súdny poplatok rozhodol nesprávne sudca, namiesto vyššieho súdneho úradníka, uprel žalobcovi právo na podanie riadneho opravného prostriedku (viď rozhodnutia Krajského súdu v Bratislave sp. zn. 15CoCsp/22/2023 a sp. zn. 15Co/43/2025). Vo vzťahu k tomuto výroku odvolací súd tiež konštatuje, že rozsudok súdu prvej inštancie je v tejto časti nepreskúmateľný pre nedostatok dôvodov, čo nevyhnutne vedie k záveru, že odôvodnenie rozsudku súdu prvej inštancie v tejto časti je v rozpore s ustanovením § 220 ods. 2 CSP. Z odôvodnenia preskúmavaného rozsudku v tejto časti nie je možné zistiť podľa akej položky Sadzobníka súdnych poplatkov súd prvej inštancie vo veci rozhodol a súd prvej inštancie tak neuviedol zrozumiteľné dôvody pre zvolený spôsob rozhodnutia. Odvolací súd preto rozsudok súdu prvej inštancie vo výroku V. o povinnosti zaplatiť súdny poplatok podľa ustanovenia § 389 ods. 1 písm. b) CSP zrušil a podľa ustanovenia § 391 ods. 1 CSP vec v zrušenom rozsahu vrátil súdu prvej inštancie na ďalšie konanie a nové rozhodnutie. Po vrátení veci súd prvej inštancie opätovne rozhodne o poplatkovej povinnosti a svoje rozhodnutie i v súlade s ustanovením § 220 ods. 2 CSP riadne odôvodní.

56. Podľa § 396 ods. 1 CSP, ustanovenia o trovách konania pred súdom prvej inštancie sa použijú aj na odvolacie konanie.

57. Podľa § 396 ods. 2 CSP, ak odvolací súd zmení rozhodnutie, rozhodne aj o nároku na náhradu trov konania na súde prvej inštancie.

58. Podľa § 255 ods. 1 CSP, súd prizná strane náhradu trov konania podľa pomeru jej úspechu vo veci.

59. Podľa § 262 ods. 1 CSP, o nároku na náhradu trov konania rozhodne aj bez návrhu súd v rozhodnutí, ktorým sa konanie končí.

60. Podľa § 262 ods. 2 CSP, o výške náhrady trov konania rozhodne súd prvej inštancie v lehote do 60 dní po právoplatnosti rozhodnutia, ktorým sa konanie končí, samostatným uznesením, ktoré vydá súdny úradník.

61. V dôsledku čiastočnej zmeny rozsudku súdu prvej inštancie odvolací súd rozhodoval aj o nároku na náhradu trov konania na súde prvej inštancie. Vo vzťahu k rozhodnutiu o náhrade trov konania odvolací súd uvádza, že zásadu úspechu vo veci je treba uplatniť aj na konania, v ktorých výška plnenia závisela od úvahy súdu (alebo znaleckého posudku). V týchto prípadoch však nejde o procesne neúspešného žalobcu, ak mu bola priznaná aspoň časť žalobou uplatneného nároku, pretože nemožno ho ad absurdum zaťažiť procesnou zodpovednosťou za predvídanie výsledku na základe úvahy súdu alebo znaleckej činnosti (porov. Števček, M., Ficová, S., Baricová, J., Mesiarkinová, S., Bajánková, J., Tomašovič, M., a kol. Civilný sporový poriadok. Komentár. Praha: C. H. Beck, 2016, 926 s.). Odvolací súd z vyššie uvedených dôvodov za správny považoval záver súdu prvej inštancie, že žalobcovia v konaní o náhradu nemajetkovej ujmy boli procesne úspešní, preto im prináleží nárok na náhradu trov konania pred súdom prvej inštancie vo vzťahu k nároku na náhradu nemajetkovej ujmy v plnom rozsahu. Obaja žalovaní v konaní namietali, že súd prvej inštancie neaplikoval na vec § 10 ods. 8 vyhlášky č. 655/2004 Z. z. Ministerstva spravodlivosti Slovenskej republiky o odmenách a náhradách advokátov za poskytovanie právnych služieb (advokátskej tarify). Žalobcovia v tejto časti použitie uvedenej normy nenamietali, pričom odvolací súd sa stotožnil s ich argumentáciou, v zmysle ktorej identifikácia tarifnej hodnoty veci prináleží až 2. fáze rozhodovania o trovách konania, t. j. až rozhodovaniu o výške priznaných trov konania v rozhodnutí vydanom vyšším súdnym úradníkom (porovnaj tiež s rozsudkom Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 5Cdo/77/2024). V zmysle uvedených úvah o nároku na náhradu trov konania na súde prvej inštancie odvolací súd rozhodol podľa ustanovenia § 396 ods. 1 a 2 CSP v spojení s ustanoveniami § 255 ods. 1, § 262 ods. 1 CSP tak, že procesne úspešní žalobcovia v 1., 2. a 3. rade majú voči žalovaným v 1. a 2. rade nárok na náhradu trov konania pred súdom prvej inštancie vo vzťahu k nároku na náhradu nemajetkovej ujmy v plnom rozsahu.

62. O trovách odvolacieho konania rozhodol odvolací súd podľa § 255 ods. 1 a 2, § 262 ods. 1 v spojení s § 396 ods. 1 CSP tak, že nárok na náhradu trov odvolacieho konania nepriznal žiadnej zo strán sporu,

keďže nebolo možné konštatovať procesný úspech jednej zo strán sporu v odvolacom konaní, keďže odvolaniu žalobcov ani žalovaných v merite veci nebolo vyhovené. Čo sa týka prvého odvolacieho konania (sp. zn. 11Co/32/2022), jeho predmetom bolo odvolanie oboch strán sporu a výsledkom zrušenie rozsudku súdu prvej inštancie zo dňa 15.11.2021 v časti nároku na náhradu nemajetkovej ujmy z dôvodu arbitrárnosti a nepreskúmateľnosti, keď procesný úspech v tomto odvolacom konaní v časti nároku na náhradu nemajetkovej ujmy nezaznamenala ani jedna zo strán sporu. Vo vzťahu k druhému odvolaciemu konaniu (sp. zn. 26Co/121/2024) odvolací súd uvádza, že podstatou sporu v prejednávanej veci bolo priznanie náhrady nemajetkovej ujmy, pričom výška nemajetkovej ujmy stanovená súdom prvej inštancie z hľadiska prieskumu odvolacieho súdu obstála a v tomto smere nebolo vyhovené odvolaniu žalobcov (ktorí žiadali priznať nemajetkovú ujmu vo väčšom rozsahu) ani žalovaných (ktorí žiadali žalobu zamietnuť). K formálnej zmene rozhodnutia došlo v časti formulácie povinnosti na plnenie vzhľadom na charakter procesného spoločenstva na strane žalovaných, čo nemôže ísť na vrub žalobcov, nakoľko odvolacím súdom zvolená formulácia petitu ukladajúceho povinnosť plniť napokon zodpovedá v tejto časti i žalobnému petitu.

63. Senát odvolacieho súdu prijal rozhodnutie pomerom hlasov 3:0.

Poučenie:

Proti rozhodnutiu odvolacieho súdu je prípustné dovolanie, ak to zákon
pripúšťa (§ 419 CSP).
Dovolanie je prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu vo veci samej alebo ktorým sa konanie končí, ak
a) sa rozhodlo vo veci, ktorá nepatrí do právomoci súdov,
b) ten, kto v konaní vystupoval ako strana, nemal procesnú subjektivitu,
c) strana nemala spôsobilosť samostatne konať pred súdom v plnom rozsahu a nekonal za ňu zákonný zástupca alebo procesný opatrovník,
d) v tej istej veci sa už prv právoplatne rozhodlo alebo v tej istej veci sa už prv začalo konanie,
e) rozhodoval vylúčený sudca alebo nesprávne obsadený súd, alebo
f) súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces (§ 420 CSP).
Dovolanie je podľa § 421 CSP prípustné proti rozhodnutiu odvolacieho súdu, ktorým sa potvrdilo alebo zmenilo rozhodnutie súdu prvej inštancie, ak rozhodnutie odvolacieho súdu záviselo od vyriešenia právnej otázky,
a) pri ktorej riešení sa odvolací súd odklonil od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu,
b) ktorá v rozhodovacej praxi dovolacieho súdu ešte nebola vyriešená alebo
c) je dovolacím súdom rozhodovaná rozdielne (§ 421 ods. 1 CSP).
Dovolanie v prípadoch uvedených v odseku 1 nie je prípustné, ak odvolací súd rozhodol o odvolaní proti uzneseniu podľa § 357 písm. a) až n) (§ 421 ods. 2 CSP).
Dovolanie podľa § 421 ods. 1 nie je prípustné, ak
a) napadnutý výrok odvolacieho súdu o peňažnom plnení neprevyšuje desaťnásobok minimálnej mzdy; na príslušenstvo sa neprihliada,
b) napadnutý výrok odvolacieho súdu o peňažnom plnení v sporoch s ochranou slabšej strany neprevyšuje dvojnásobok minimálnej mzdy; na príslušenstvo sa neprihliada,
c) je predmetom dovolacieho konania len príslušenstvom pohľadávky a výška príslušenstva v čase začatia dovolacieho konania neprevyšuje sumu podľa písmen a) a b) (§ 422 ods. 1 CSP).
Na určenie výšky minimálnej mzdy v prípadoch uvedených v odseku 1 je rozhodujúci deň podania žaloby na súde prvej inštancie (§ 422 ods. 2 CSP).
Dovolanie len proti dôvodom rozhodnutia nie je prípustné (§ 423 CSP).
Dovolanie môže podať strana, v ktorej neprospech bolo rozhodnutie vydané (§ 424 CSP).
Dovolanie môže podať intervenient, ak spolu so stranou, na ktorej vystupoval, tvoril nerozlučné spoločenstvo podľa § 77 (§ 425 CSP).
Prokurátor môže podať dovolanie, ak sa konanie začalo jeho žalobou alebo ak do konania vstúpil (§ 426 CSP).
Dovolanie sa podáva v lehote dvoch mesiacov od doručenia rozhodnutia odvolacieho súdu oprávnenému subjektu na súde, ktorý rozhodoval v prvej inštancii. Ak bolo vydané opravné uznesenie,

lehota plynie znovu od doručenia opravného uznesenia len v rozsahu vykonanej opravy (§ 427 ods. 1 CSP).
Dovolanie je podané včas aj vtedy, ak bolo v lehote podané na príslušnom odvolacom alebo dovolacom súde (§ 427 ods. 2 CSP).
V dovolaní sa popri všeobecných náležitostiach podania uvedie, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa toto rozhodnutie napáda, z akých dôvodov sa rozhodnutie považuje za nesprávne (dovolacie dôvody) a čoho sa dovolateľ domáha (dovolací návrh) (§ 428 CSP).
Dovolateľ musí byť v dovolacom konaní zastúpený advokátom. Dovolanie a iné podania dovolateľa musia byť spísané advokátom (§ 429 ods. 1).
Povinnosť podľa ods. 1 neplatí, ak je
a) dovolateľom fyzická osoba, ktorá má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa,
b) dovolateľom právnická osoba a jej zamestnanec alebo člen, ktorý za ňu koná má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa,
c) dovolateľ v sporoch s ochranou slabšej strany podľa druhej hlavy tretej časti tohto zákona zastúpený osobou založenou alebo zriadenou na ochranu spotrebiteľa, osobou oprávnenou na zastupovanie podľa predpisov o rovnakom zaobchádzaní a o ochrane pred diskrimináciou alebo odborovou organizáciou a ak ich zamestnanec alebo člen, ktorý za ne koná má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa (§ 429 ods. 2 CSP).
Rozsah, v akom sa rozhodnutie napáda, môže dovolateľ rozšíriť len do uplynutia lehoty na podanie dovolania (§ 430 CSP).
Dovolanie prípustné podľa § 420 možno odôvodniť iba tým, že v konaní došlo k vade uvedenej v tomto ustanovení (§ 431 ods. 1 CSP).
Dovolací dôvod sa vymedzí tak, že dovolateľ uvedie, v čom spočíva táto vada (§ 431 ods. 2 CSP).
Dovolanie prípustné podľa § 421 možno odôvodniť iba tým, že rozhodnutie spočíva v nesprávnom právnom posúdení veci (§ 432 ods. 1 CSP).
Dovolací dôvod sa vymedzí tak, že dovolateľ uvedie právne posúdenie veci, ktoré pokladá za nesprávne, a uvedie, v čom spočíva nesprávnosť tohto právneho posúdenia (§ 432 ods. 2 CSP).
Dovolací dôvod nemožno vymedziť tak, že dovolateľ poukáže na svoje podania pred súdom prvej inštancie alebo pred odvolacím súdom (§ 433 CSP).
Dovolacie dôvody možno meniť a dopĺňať len do uplynutia lehoty na podanie dovolania (§ 434 CSP).
V dovolaní nemožno uplatňovať nové prostriedky procesného útoku a prostriedky procesnej obrany okrem skutočností a dôkazov na preukázanie prípustnosti a včasnosti podaného dovolania (§ 435 CSP).